

ARES

Asociația pentru Reziliență, Evaluare și Securitate

VERSIUNE INFORMATIVĂ PENTRU CONSULTARE

Legea nr. 18/1948

LEGE

În vigoare

EMITENT

Parlamentul României

PUBLICARE

Monitorul Oficial nr. 35 din 12 februarie
1948

ULTIMA VERIFICARE

27 mai 2026, 15:58

SURSA OFICIALĂ

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/35558>

Document generat informativ din surse publice oficiale. Nu înlocuiește Portalul Legislativ - legislatie.just.ro.

Cuprins

---

1. Articolul 1

2. Articolul 2

3. Articolul 3

4. Articolul 4

5. Articolul 5

6. Articolul 6

7. Articolul 7

8. Articolul 8

Articolul 1

Cărțile I, II și III din codul de procedura civilă se înlocuiesc cu următoarele dispozițiuni: Cartea I Competința organelor judecătorești Titlul I Competința după materie Art. 1. - Judecătorii sînt competente sa hotărască asupra tuturor cererilor pe care legea nu le da în căderea altor instanțe judecătorești. Art. 2. - Tribunalele sînt competente sa hotărască în prima instanța, asupra cererilor: 1) în materie comercială; 2) în materie de interdicțiune și consiliu judiciar; 3) în materie de convențiuni matrimoniale; 4) cu privire la transcrierea actelor de strămutare și urmărire a nemișcătoarelor și cu privire la inscripția privilegiilor, ipotecilor și amanetelor. Ele judeca apelurile făcute împotriva cărților de judecată, precum și recursurile împotriva aceluiași cărți, în cazurile cînd au fost date, potrivit legii, fără drept de apel. Tribunalele judeca, de asemeni, și în materiile pe care legea le mai da în căderea lor. Art. 3. - Curțile judeca: 1) apelurile făcute împotriva sentințelor date de tribunale în prima instanța; 2) recursurile făcute împotriva sentințelor date de tribunale ca instanțe de apel sau în prima instanța, fără drept de apel, precum și recursurile împotriva hotărîrilor date de jurisdicțiunile înființate prin legi speciale, dacã acestea sau legea de fața nu prevăd alte instanțe de recurs. Curțile judeca, de asemeni, și în materiile pe care legea le mai da în căderea lor. Art. 4. - Curtea de Casație judeca: 1) recursurile făcute împotriva deciziunilor desavarsite date de Curți; 2) recursurile împotriva hotărîrilor nedesavarsite și actelor judecătorești de orice fel, dacã ele nu ar putea fi atacate pe nicio alta cale ordinară și cursul judecării s'ar găsi întrerupt; 3. în materiile pe care legea le da în căderea Curții de Casație. Titlul II Competința teritorială Art. 5. - Cererea se face la instanța domiciliului paritului. Dacã paritul are domiciliul în străinătate sau nu are domiciliu cunoscut cererea se face la instanța reședinței sale din țara iar dacã nu are nici reședința cunoscută, la instanța domiciliului sau reședinței reclamantului. Art. 6. - Cînd paritul, în afară de domiciliul sau, are în chip statornic o îndeletnicire profesională, ori una sau mai multe așezări agricole, comerciale sau industriale, cererea se poate face și la instanța locului aceluor așezări sau îndeletniciri, pentru obligațiunile patrimoniale și care sînt născute sau care urmează să se execute în acel loc. Art. 7. - Cererea împotriva unei persoane juridice de drept privat se face la instanța sediului ei principal. Cererea se poate face și la instanța locului unde ia are reprezentanta, pentru obligațiunile ce urmează a fi executate în acel loc sau care isvorasc din acte încheiate prin reprezentant sau din fapte săvîrșite de acesta. Cererea împotriva unei asociațiuni sau societăți fără personalitate juridică, sa face la instanța domiciliului persoanei căreia, potrivit înțelegerii dintre asociați, i s'a încredințat președinția sau direcția asociațiunii ori societății, iar, în lipsa unei asemenea persoane, la instanța domiciliului oricărui dintre asociați. În acest din urmă caz, reclamantul va putea cere instanței numirea unui curator, care să reprezinte interesele asociațiilor. Art. 8. - Cererile îndreptate împotriva Statului, Direcțiunilor Generale, Regiilor Publice, Caselor Autonome și Administrațiilor Comerciale, se pot face la instanțele din capitala țării sau la cele din capitala județului unde își are domiciliul reclamantul. Cînd mai multe judecătorii din circumscripția aceluiași tribunal sînt deopotrivă competente, cererile în care figurează Statul sau vreuna din persoanele arătate mai sus, se fac numai la judecătoria urbana sau, în lipsa, la cea mixtă din capitala județului, iar cînd sînt mai multe judecătorii urbane competente, la judecătoria I-a urbana, iar, în capitala țării, la judecătoria IV-a urbana. Art. 9. - Cererea îndreptată împotriva mai multor pariti poate fi facuta la instanța competența pentru oricare dintre ei; în cazul cînd printre pariti sînt și obligați accesorii, cererea se va face la instanța competența pentru ori care dintre debitorii principali. Art. 10. - În afară de instanța domiciliului paritului, mai sînt competente următoarele instanțe: 1) în cererile privitoare la executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract, instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligațiunii; 2) în cererile ce izvorăsc dintr'un raport de locațiune a unui nemișcător, în acțiunile în justificare sau în prestațiune tabulară, instanța locului unde se afla nemișcătorul; 3) în cererile ce izvorăsc dintr'o cambie, cec sau bilet la ordin, instanța locului de plată; 4) în cererile privitoare la obligațiuni comerciale, instanța locului unde obligațiunea a luat naștere sau aceea a locului plății; 5) în cererile izvorind dintr'un contract de transport, instanța locului de plecare sau de sosire; 6) în cererile împotriva unei

femei căsătorite, care are reședința obișnuită deosebită de aceea a soțului, instanța reședinței femeii; 7) în cererile făcute de ascendenți sau descendenți pentru pensie alimentară, instanța domiciliului reclamantului; 8) în cererile ce izvorăsc dintr'un fapt ilicit, instanța în circumscripția, căreia s'a săvârșit acel fapt. Art. 11. - În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri, se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se afla: 1) domiciliul asiguratului; 2) bunurile asigurate; 3) locul unde s'a produs accidentul. Alegerea competenței prin convențiune este nulă, dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire. Dispozițiunile de mai sus nu se aplică în materie de asigurări maritime și fluviale. Art. 12. - Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente. Art. 13. - Cererile privitoare la bunuri nemișcătoare se fac numai la instanța în circumscripția căreia se afla nemișcătoarele. Când nemișcătorul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea sa va face la instanța domiciliului sau reședinței paritului, dacă acestea se afla în vreuna din aceste circumscripțiuni, iar în caz contrariu, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se afla nemișcătorul. Art. 14. - În materie de moștenire, sînt de competența instanței celui din urma domiciliu al mortului: 1) cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare; 2) cererile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la pretensiunile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia; 3) cererile legatarilor sau ale creditorilor mortului împotriva vreunui din moștenitori sau împotriva executorului testamentar. Art. 15. - Cererile în materie de societate, pînă la sfîrșitul lichidării în fapt, sînt de competența instanței locului unde societatea își are sediul principal. Art. 16. - Cererile în materie de faliment sînt de competența instanței în circumscripția căreia comerciantul își are principala așezare comercială. Titlul III Dispozițiuni speciale Art. 17. - Cererile accesorii și incidentale sînt în căderea instanței competente să judece cererea principală. Art. 18. - În cererile pentru constatarea existenței sau neexistenței vreunui drept competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile avînd de obiect executarea prestațiunii. Art. 19. - Părțile pot conveni, prin înscris sau prin declarație verbală în fața instanței, ca orice pricină comercială, în afară de faliment, să fie judecată la judecătoria. Se poate conveni, de asemeni, ca pricinile privitoare la bunuri să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, au competența teritorială, afară de cazurile prevăzute de art. 13, 14, 15 și 16. Titlul IV Conflictele de competență Art. 20. - Există conflict de competență: 1) cînd două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece aceeași pricină; 2) cînd două sau mai multe instanțe, prin hotărîri irevocabile, s'au declarat necompetente de a judeca aceeași pricină. Art. 21. - Instanța, înaintea căreia s'a ivit conflictul de competență, va suspenda din oficiu orice alta procedură și va înainta dosarul instanței în drept să hotărască asupra conflictului. Art. 22. - Conflictul ivit între două judecătoria din circumscripția aceluiași tribunal, se judecă de acel tribunal. Dacă cele două judecătoria nu țin de același tribunal. sau dacă conflictul s'a născut între o judecătoria și un tribunal, sau între două tribunale, competența este Curtea respectivă. Dacă cele două instanțe în conflict nu se găsesc în circumscripția aceleiași Curți, precum și conflictul între două Curți, se judecă de Curtea de Casație. Instanța competentă să judece conflictul v'a hotărî, în camera de chibzuire, fără citarea părților, cu drept de recurs în termen de 5 zile dela pronunțare. Art. 23. - Cînd din pricina unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Curtea de Casație, la cererea părții interesate, va desemna o alta instanță de același grad care să judece pricină. Titlul V Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea judecătorilor Art. 24. - Judecătorul, care a pronunțat o hotărîre într'o pricină, nu poate lua parte la judecata aceleiași pricini în apel sau în recurs și nici, în caz de rejudecare după casare. De asemeni nu poate lua parte la judecata cel care a fost martor, expert sau arbitru în aceeași pricină. Art. 25. - Judecătorul, care știe că există un motiv de recuzare în privința sa, este dator să înștiințeze pe șeful lui și să se abțină dela judecarea pricinei. Art. 26. - Abținerea se propune de judecător și se judecă potrivit normelor prevăzute de art. 30, 31 și 32. Art. 27. - Judecătorul poate fi recuzat: 1) cînd, el, soțul sau, ascendenții ori descendenții lor, au vreun interes în judecarea pricinei sau cînd este soț, ruda sau afin, pînă la al patrulea grad inclusiv, cu vreuna din părți; 2) cînd se afla în vreunul din cazurile prevăzute de art. 100 din legea de organizare judecătorească; 3) cînd soțul în viața și nedespărțit este ruda sau afin a uneia din părți pînă la al patrulea grad inclusiv, sau dacă, fiind încetat din viața ori despartit, au rămas copii; 4) dacă el, soțul sau rudele lor pînă la al patrulea grad inclusiv, au o pricină asemănătoare cu aceea care se judecă sau dacă au o judecata la instanța unde una din părți este judecător; 5) dacă între aceleiași persoane și una, din părți a fost o judecata penală în timp de 5 ani înaintea recuzării; 6) dacă este

tutor, curator sau consiliu judiciar al uneia din părți; 7) dacă și-a spus părerea cu privire la pricina ce se judeca; 8) dacă a primit dela una din părți daruri sau fagadueli de daruri ori altfel de îndatoriri; 9) dacă este vrăjmășie între el, soțul sau una din rudele sale pînă la al patrulea grad inclusiv și una din părți, sotii sau rudele acestora pînă la gradul al treilea inclusiv. Art. 28. - Nu se pot recuza judecătorii, rude sau afini ai acelor care stau în judecata ca tutor, curator, consiliu judiciar sau director al unei instituțiuni publice sau societăți comerciale, cînd aceștia nu au un interes personal în judecarea pricinei. Art. 29. - Propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte și înainte de începerea oricărei desbateri. Cînd motivele de recuzare s'au ivit după începerea desbaterilor, partea va trebui sa propună recuzarea de îndată ce acestea îi sînt cunoscute. Judecătorul împotriva căruia e propusă recuzarea poate declara ca se abține. Art. 30. - Recuzarea judecatorului se hotărăște de instanța respectiva, în alcătuirea căreia nu poate să între cel recuzat. În cazul cînd din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, precum și în cazul cînd recuzarea privește pe toți judecătorii unei instanțe, aceasta se judeca de instanța la care se îndreaptă calea de atac respectiva. Recuzarea tuturor membrilor unei secțiuni a Curții de Casație se judeca de cealaltă secțiune a Curții. Art. 31. - Instanța decide asupra recuzării, în camera de chibzuire, fără prezenta părților și ascultând pe judecătorul recuzat numai dacă găsește de cuviință. Nu se admite interogatorul sau jurămîntul ca mijloc de dovada a motivelor de recuzare. În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face niciun act de procedura. Art. 32. - Încheierea asupra recuzării se citește în ședința publică. Dacă recuzarea s'a primit, judecătorul se retrage și nu poate să stea fața la chibzuirea asupra pricinei. Încheierea prin care s'a hotărît recuzarea va arata în ce măsura actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate. Art. 33. - Instanța superioară investită cu judecarea cererii de recuzare în cazurile prevăzute de art. 30, alin. II va dispune trimiterea pricinei la o instanța de același grad, în cazul cînd găsește ca cererea de recuzare este intemeiata. Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanței inferioare. Art. 34. - Încheierea prin care s'a încuviințat sau respins abținerea, ca și cea prin care s'a încuviințat recuzarea, nu este supusă la nicio cale de atac. Încheierea prin care s'a respins recuzarea se poate ataca numai odată cu fondul. Cînd instanța superioară de fond constata ca recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele și dovezile administrate la prima instanța. Art. 35. - Cînd cererea de recuzare a fost facuta cu rea credința, instanța va condamna pe cel care a făcut-o la o amenda dela 5.000 la 20.000 lei și la despăgubirea părții vătămate. Art. 36. - Dispozițiunile prezentului titlu, în afară de art. 24 și 27 pct. 7, se aplică și membrilor Ministerului Public, magistraților asistenți și grefierilor. Titlul VI Strămutarea pricinilor Art. 37. - Cînd una din părți are doua rude sau afini pînă la gradul al patrulea inclusiv printre magistrații sau asesorii populari ai instanței, cealaltă parte poate cere strămutarea pricinei la o alta instanța de același grad. Strămutarea pricinei se mai poate cere pentru motive de banuiala legitima sau de siguranță publică. Banuiala se socotește legitima de cîte ori se poate presupune ca nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor pricinei, calității părților ori vrăjmășilor locale. Art. 38. - Strămutarea pentru motiv de rudenie sau afinitate trebuie cerută mai înainte de începerea oricărei desbateri; cea intemeiata pe banuiala legitima sau siguranța publică se poate cere în orice stare a pricinei. Strămutarea pentru siguranța publică se poate cere numai de Ministerul Public de pe lîngă Curtea de Casație. Art. 39. - Cererea de strămutare intemeiata pe motive de rudenie sau de afinitate se depune la instanța imediat superioară. Cererea de strămutare intemeiata pe motive de banuiala legitima sau de siguranță publică se depune la Curtea de Casație. Art. 40. - Cererea de strămutare se judeca în camera de chibzuire.

ii) Când dovezile propuse sînt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanța, se vor aplica dispozițiunile art. 112. Art. 288. - La cererea de apel se vor alătură atâtea copii câți intimați sînt. Apelul se depune la instanța a carei hotărîre se ataca sub pedeapsa de nulitate. Președintele va înainta instanței de apel dosarul împreună cu apelurile făcute numai după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile. Cu toate acestea, apelul va fi trimis de îndată dacă s'a făcut cerere pentru suspendarea hotărîrii primei instanțe. Apelurile făcute împotriva aceleași hotărîri vor fi repartizate la o singura secțiune. Art. 289. - Președintele instanței de apel, îndată ce primește dosarul, va soroci termen de înfățișare, potrivit dispozițiilor art. 114 și va ordonă citarea părților. În același timp, va dispune să se comunice intimatului, odată cu citația, o copie de pe cererea de apel, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate și care nu au fost înfățișate la prima instanța, punându-i-se în vedere să depună la dosar întămpinare potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 114. Dacă sînt mai mulți intimați, dispozițiunile art. 113 se vor aplica prin asemănare. Art. 290. - Când apelurile făcute împotriva aceleași hotărîri au fost repartizate la secțiuni deosebite, președintele secțiunii investită în urma va dispune, la cerere, trimiterea apelului la secțiunea cea dintâi investită. Art. 291. - În cazul cînd intimatul nu a primit, în termenul prevăzut de art. 114, comunicarea motivelor de apel și a dovezilor invocate, va putea cere, la prima zi de înfățișare, un termen înăuntrul căruia să depună la dosar întămpinare. În cazul mai sus arătat, dacă intimatul lipsește, instanța va dispune comunicarea în vederea depunerii întămpinării. Art. 292. - Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât de acele invocate la prima instanța sau arătate în cererea de apel și în întămpinare, afară de cazul prevăzut la art. 138. Art. 293. - Intimatul este în drept, chiar după împlinirea termenului de apel, să-și însușească cererea de apel facută de partea potrivnică, printr'o cerere proprie, care să tindă la reformarea hotărîrii primei instanțe. Însușirea cererii de apel se face prin întămpinare sau la prima zi de înfățișare în formele prevăzute pentru cererea de apel. Însușirea cererii de apel nu este primită cînd sa făcut apel numai pentru cheltuieli de judecată. Însușirea cererii de apel va fi respinsă cînd apelul a fost retras cel mai tîrziu la prima zi de înfățișare sau cînd a fost respins pentru motive care nu atrag cercetarea fondului. Aceasta dispoziție nu se aplică dacă însușirea apelului s'a făcut înăuntrul termenului de apel. Art. 294. - În apel nu se poate schimba calitatea părților cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot face alte cereri noi. Excepțiunile de procedura și mijloacele de apărare nu sînt socotite cereri noi. Se vor putea cere însă dobânzi, rate, venituri, ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărîrii primei instanțe. De asemeni se va putea propune compensatiunea legală. Art. 295. - Dovezile administrate la prima instanța se pot reface în apel, dacă instanța le găsește gresite sau neîndestulătoare. Art. 296. - Instanța de apel poate păstra sau schimba în tot sau în parte hotărîrea atacată. Art. 297. - Cînd se face apel împotriva hotărîrii prin care întăia instanța s'a declarat incompetenta, dacă instanța de apel găsește apelul întemeiat, va schimba hotărîrea atacată și, declarandu-se competența, va judeca pricina în fond. Dacă însă prima instanța se va fi declarat competența, iar instanța de apel va găsi ca era incompetentă, schimbând hotărîrea atacată, va arata instanța competența, căreia îi va trimite pricina spre cercetare. Art. 298. - Dispozițiunile de procedura prevăzute pentru prima instanța se aplică și în instanța de apel, întrucât nu sînt potrivnice celor cuprinse în acest capitol. Art. 299. - Cărțile de judecată, sentințele și deciziunile Curților date în ultima instanța, precum și hotărîrile date în ultima instanța de jurisdicțiunile reglementate prin legi speciale sînt, supuse recursului. Art. 300. - Resursul suspenda executarea numai în pricinile privitoare la strămutare de hotare și desființare de construcțiuni, precum și în cazurile anume prevăzute de lege. Partea care a făcut recurs poate să ceara instanței de fond suspendarea executării: 1) dacă hotărîrea atacată cu recurs obligă la plata unei sume de bani; suspendarea va fi încuviințată de îndată ce suma datorită cu dobânzi și cheltuieli de judecată a fost în întregime depusa pentru garantarea plății; 2) Dacă hotărîrea a fost data în altfel de pricini, suspendarea va putea fi încuviințată numai cu darea unei cauțiuni, care se va statornici după ascultarea părților chemate în camera de chibzuire. Dacă recursul este respins, în cazul prevăzut la punctul 1, suma va fi liberată creditorului la cerere; iar în cazul prevăzut la punctul 2, cauțiunea se va libera depunătorului, numai dacă în termen de o luna dela respingerea recursului partea în drept nu a făcut cerere de despăgubire. Dacă recursul este admis, instanța de fond dispune eliberarea de îndată a sumei depusa, pe temeiul unei copii legalizate de pe dispozitivul hotărîrii instanței de recurs. Art. 301.

- Termenul de recurs este de 15 zile dela comunicare, chiar dacă prin legi speciale s'ar fi dispus: altfel. Art. 302.

- Recursul se depune la instanța a carei hotărîre se ataca, sub pedeapsa nulității. Art. 303. - Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, sau înăuntrul termenului de recurs. Termenul pentru depunerea motivelor se socotește dela comunicarea hotărîrii, chiar dacă recursul s'a făcut mai înainte. Motivarea recursului va cuprinde arătarea motivelor de casare și de dezvoltarea lor în parte. În recursurile care se judeca la Curtea de Casație se va depune o copie mai mult de pe motivele de casare pentru Ministerul Public în pricinele în care acesta este chemat, potrivit legii, sa pună concluziuni. Președintele instanței, care primește cererea de recurs, va putea sa o înapoieze părții prezente, dacă nu îndeplinește condițiunile prevăzute de lege, pentru a fi refăcută, prelungind termenul de recurs cu 5 zile. În termen de 15 zile dela comunicarea recursului motivat, intimatul va depune întâmpinare la instanța unde s'a depus recursul. După împlinirea termenului de mai sus, instanța de fond va înainta instanței de recurs dosarul împreună cu dovezile de comunicarea hotărîrii atacate, ori cu arătarea motivului necomunicării ei. Art. 304. - Casarea unei hotărîri se poate cere: 1) cînd instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiunilor legale; 2) cînd hotărîrea s'a dat de alți judecători decît acei care au luat parte la desbaterea în fond a pricinei; 3) cînd instanța a depășit competența sa; 4) cînd instanța a depășit puterea ce îi este data prin lege; 5) cînd judecata s'a urmat cu călcarea formelor de procedura care atrage pedeapsa nulității în condițiunile art. 105 al. II, afară numai dacă este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afară dosarului 6) cînd hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau cînd cuprinde motive străine de firea pricinei; 7) cînd hotărîrea pronunțată este lipsită de temei legal; 8) cînd judecata nu s'a pronunțat asupra unui mijloc de apărare sau asupra unei dovezi administrate, care erau hotaritoare pentru dezlegarea, pricinei; 9) cînd prin hotărîrea data s'a călcat sau s'a aplicat greșit legea; 10) cînd hotărîrea cuprinde o greseala grava de fapt; 11) cînd instanța, sub cuvânt de interpretare, a schimbat natura conventiunii părților, sau i-a schimbat înțelesul lămurit și vadit neîndoielnic. Art. 305. - Nu va fi primită cererea de recurs, întemeiata pe motive care n'au fost propuse înaintea judecații de fond, afară de cazul cînd aceste motive privesc ordinea publică. Art. 306. - Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu de instanța de recurs, care, însă, este obligată să le pună în desbaterea părților. Gresita arătare a motivelor de recurs nu atrage nulitatea recursului dacă dezvoltarea motivelor da putinta încadrării lor într'unul din motivele prevăzute de art. 304. Art. 307. - Avocații stagiaari nu pot sa redacteze motivele de casare și nici sa pledeze înaintea instanțelor de recurs. Art. 308. - Termenul de judecată se va soroci numai după ce hotărîrea atacată cu recurs a fost comunicată. Președintele, sorocind termenul de judecată, poate desemna un judecător pentru întocmirea unei dări de seama asupra recursului. La Curtea de Casație, darea de seama este obligatorie și se va întocmi de un consilier sau de un magistrat asistent. Darea de seama va cuprinde pe scurt arătarea obiectului cererii de chemare în judecata, dezlegarea data pricinei de ultima instanța precum și faptele constatate de aceasta, în măsura în care este nevoie pentru dezlegarea recursului. Magistratul, fără să-și arate părerea, va da deslușiri în cuprinsul dării de seama: 1) asupra cerințelor de forma; 2) asupra motivelor pe care se sprijină hotărîrea atacată și dacă dezlegarea data prin hotărîre se potriveste cu jurisprudenta Curții de Casație, sau cu doctrina. Darea de seama va trebui depusa cu cel puțin 5 zile înainte de ziua înfățișării. Art. 309. - Președintele va da cuvântul părților după citirea dării de seama. Ministerul public vorbește cel din urma, afară de cazul cînd este parte principala. Art. 310. - Dacă nu se dovedește, la prima zi de înfățișare, ca recursul a fost depus peste termen sau dacă aceasta dovada nu reiese din dosar, el se va socoti făcut în termen. Art. 311. - Hotărîrea casată nu are nicio putere. Actele de executare sau de asigurare făcute în puterea unei asemenea hotărîri sînt desființate de drept. Art. 312. - Curtea de Casație va dispune, în cazul cînd casează, ca pricina să fie trimisa aceleași instanțe spre a fi judecata din nou de către alți judecători. Cînd interesele unei bune judecati o cer, pricina va putea fi trimisa spre judecata altei instanțe de același grad. Dacă instanța a carei hotărîre a fost casată a încetat de a avea fiinta legală, pricina va fi trimisa unei instanțe de același grad, iar în lipsa, cu grad asemănător. Art. 313. - Curtea de Casație va hotărî asupra fondului pricinii: 1) ori de câte ori este cazul să facă o simpla aplicare a legii la împrejurări pe deplin statornicite, cum ar fi cazul puterii de lucru judecat sau al prescripțiunii, ori altele asemănătoare; 2) cînd casează o hotărîre care a încuviințat un apel neadmis de lege sau făcut peste termenul legal; 3) cînd

anulează o hotărîre potrivit unei hotărîri irevocabile; 4) ori de cîte ori legea prevede aceasta. În aceste cazuri, executarea deciziei Curții de Casație se va face de prima instanța de fond, la cererea părții și prin mijlocirea Curții de Casație. Art. 314. - Curtea și tribunalul, în caz de casare, vor judeca pricina în fond. Totuși, cînd hotărîrea a fost casată pe motiv de necompetența, instanța de recurs va trimite pricina la instanța competența. După casare, tribunalul retine pricina în prima sau ultima instanța, potrivit normelor competenței sale. Art. 315. - În caz de casare, hotărîrile instanței de recurs asupra punctelor de drept deslegate sînt obligatorii pentru judecătorii fondului. În caz de casare pentru nerespectarea formelor procedurale, judecata va reîncepe dela actul anulat. După casare, instanța de fond va judeca din nou, ținînd seama de toate motivele invocate înaintea instanței a carei hotărîre a fost casată. Art. 316. - Dispozițiunile de procedura prevăzute pentru apel, se aplică, prin asemănare, și cu privire la recurs, în măsura în care nu sînt potrivnice celor cuprinse în acest capitol. Titlul V Căile extraordinare de atac Art. 317. - Hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu contenstație în anulare, pentru motivele mai jos arătate, numai dacă aceste motive nu au putut fi invocate pe căile ordinare de atac: 1) cînd procedura de chemare a părții, pentru ziua cînd s'a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerințele legii; 2) cînd hotărîrea, a fost data de judecători cu călcarea dispozițiunilor de ordine publică privitoare la competența. Cu toate acestea, contestația poate fi primită pentru motivele mai susarătate, în cazul cînd aceste motive au fost invocate prin cererea de recurs, dar instanța le-a respins pentru ca aveau nevoie de verificări de fapt sau dacă recursul a fost respins fără ca el sa fi fost judecat în fond. Art. 318. - Hotărîrile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație, cînd dezlegarea data este rezultatul unei greșeli materiale sau cînd instanța, respingînd recursul sau admițîndu-l numai în parte, a omis din greșeală sa cerceteze vreunul din motivele de casare. Art. 319. - Contestația se introduce la instanța a carei hotărîre se ataca. Ea se poate face înainte de începerea executării și în tot timpul ei; pînă la încheierea celui din urma act de executare, Art. 320. - Contestația se judeca de urgenta și cu precădere. Întîmpinarea nu este obligatorie. Hotărîrea data, în contestație este supusă acelorași cai de atac ca și hotărîrea atacată. Art. 321. - Nu se poate face o noua contestație pentru motive ce au existat la data celei dintâi. Art. 322. - Revizuirea unei hotărîri rămase desavarsita în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărîri data de o instanța de recurs atunci cînd evoca fondul, se poate cere în următoarele cazuri: 1. dacă dispozitivul hotărîrii cuprinde dispozițiuni potrivnice ce nu se pot aduce la îndeplinire; 2. dacă s'a pronunțat asupra unor lucruri care nu s'au cerut sau nu s'a pronunțat asupra unui lucru cerut. ori s'a dat mai mult decît s'a cerut; 3. dacă obiectul pricinei nu se afla în fiinta; 4. dacă un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecata, a fost condamnat irevocabil pentru o infracțiune privitoare la pricina sau dacă hotărîrea s'a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecații, sau dacă partea care a jurat a fost condamnat irevocabil pentru fals; 5. dacă, după darea hotărîrii, s'au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivitica sau care nu au putut fi înfățișate dintr'o împrejurare mai presus de voința părților, ori dacă s'a revizuit hotărîrea unei instanțe penale sau administrative pe care ea s'a întemeiat; 6. dacă Statul ori alte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică, dispăruții, incapabilii sau cei puși sub curatela sau consiliu judiciar, nu au fost apărați de loc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să-i apere; 7. dacă exista hotărîri desavarsite potrivitice, date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricina, între aceleași persoane, avînd aceeași calitate. Aceste dispozițiuni se aplică și în cazul cînd hotărîrile potrivitice sînt date de instanțe de recurs. În cazul cînd una dintre instanțe este Curtea de Casație, cererea de revizuire se va judeca de această instanță; 8. dacă partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecata și sa înștiințeze instanța despre aceasta, dintr'o împrejurare mai presus de voința sa. Art. 323. - Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărîrea rămasă desavarsita și a carei revizuire se cere. În cazul art. 322 pct. 7, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța sau instanțele care au pronunțat hotărîrile potrivitice. Cînd cele doua instanțe, care au dat hotărîrile potrivitice, fac parte din circumscripții judecătorești deosebite, instanța mai mare în grad la care urmează să se îndrepte cererea de revizuire, va fi aceea a instanței care a dat prima hotărîre. Art. 324. - Termenul de revizuire este de o luna și se va socoti: 1. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 1, 2 și 7, al. I, dela comunicarea hotărîrilor desavarsite, iar cînd hotărîrile au fost date de instanțe de recurs după evocarea fondului, dela pronunțare; pentru hotărîrile prevăzute la punctul 7, al. II, dela

pronunțarea ultimei hotărâri; 2. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 3, dela cel din urma act de executare; 3. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștința de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului, expertului, sau părții care a jurat sau de hotărârea care a declarat falsitatea înscrisurilor; 4. în cazurile prevăzute de art. 322 punctul 5, din ziua în care s'a descoperit înscrisul; 5. în cazurile prevăzute de art. 322, pct. 6, dela comunicarea hotărârii desavarsita facuta Statului ori celorlalte persoane de drept public sau de utilitate publică, sau dela întoarcerea dispărutului ori dela dobândirea capacității; în aceste din urma doua cazuri termenul fiind de 6 luni. În cazul art. 322 pct. 8 termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește dela încetarea împiedicării. Art. 325. - Instanța poate suspenda executarea hotărârii a carei revizuire se cere, sub condițiunea dării unei cauțiuni. Art. 326. - Cererea de revizuire se judeca potrivit dispozițiilor prevăzute pentru cererea de chemare în judecata. Întâmpinarea nu este obligatorie. Art. 327. - Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor desavarsite potrivnice, ea va anula cea din urma hotărâre. Se va face arătare de hotărârea data în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite. Art. 328. - Hotărârea asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită. Dacă revizuirea s'a cerut pentru hotărâri potrivnice, calea de atac este recursul. Art. 329. - Ministerul Public de pe lângă Curtea de Casație, direct sau la cererea Ministrului Justiției, poate să atace cu recurs în interesul legii, înaintea Curții de Casație, în secțiuni unite, pentru încălcarea legii: 1. încheierile sau hotărârile desavarsite date cu recurs, la Curtea de Casație; acest recurs nu este împiedicat de recursul făcut de părți pentru un motiv deosebit; 2. hotărârile care au fost date cu drept de recurs la alte instanțe și au rămas irevocabile. Casarea se va face în interesul numai al legii și dezlegarea data punctelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe. Deciziunile Curții de Casație vor fi aduse la cunoștința instanțelor de Ministerul Justiției. Art. 330. - Ministrul Justiției, direct sau prin mijlocirea procurorului general al Curții de Casație, poate să atace cu recurs în anulare înaintea acestei instanțe, hotărârile sau actele prin care judecătorii au depășit puterea ce le este data prin lege sau au săvârșit delictе cu prilejul cercetării pricinelor. În acest din urmă caz, după anulare, Curtea de Casație, se va întruni de îndată în Curte de Justiție pentru judecarea celor vinovați. Titlul VI Proceduri diverse Art. 331. - Judecătorul dela judecătorie, președintele tribunalului, președintele Curții sau înlocuitorii lor vor putea sa ordone măsuri vremelnice, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s'ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedecilor ce s'ar ivi cu prilejul unei executări. Ordonanța va putea fi data și fără citarea părților. Ajutorul de judecător și supleantul nu pot sa pronunțe o atare ordonanța. Președintele sau judecătorul nu are căderea de a face asemenea incuviintari, cînd însăși instanța din care face parte n'ar fi competența. Ordonanța poate fi data chiar atunci cînd exista judecata asupra fondului dreptului. Ordonanța este vremelnică și executorie. Președintele sau judecătorul va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea vreunui termen. Art. 332. - Ordonanța este supusă apelului în termen de 5 zile dela pronunțare, dacă s'a dat cu citarea părților, și dela comunicare, dacă s'a dat fără citarea lor. Ordonanțele date de judecător sînt supuse apelului la tribunal. Ordonanțele date de președintele tribunalului sau al Curții sînt supuse apelului la tribunal sau Curtea din care face parte. Instanța de apel poate suspenda executarea pînă la judecarea apelului, sub condițiunea dării unei cauțiuni. Termenul de recurs va fi de 5 zile dela pronunțare, pentru cei prezenți, și dela comunicare, pentru cei lipsa. Executarea nu se poate suspenda pe temeiul recursului. Apelul și recursul se judeca de urgenta și cu precădere în camera de chibzuire, cu citarea părților. Împotriva executării ordonanțelor președințiale, se poate face contestație. Art. 333. - Cererea de despărțenie este de competența judecătoriei în circumscripția căreia se afla cel din urma domiciliu comun al soților. Dacă sotii nu au avut domiciliul comun sau dacă niciunul din soți nu mai locuiește în circumscripția judecătoriei în care se afla cel din urma domiciliu comun, judecătoria competența este aceea în circumscripția căreia își are domiciliul paritul, iar cînd paritul nu are domiciliu în țara, este competența judecătoriei în circumscripția căreia își are domiciliul reclamantul. Art. 334. - Soțul parit poate să facă și el cerere de despărțenie, cel mai târziu pînă la prima zi de înfățișare, în ședința publică, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, paritul va putea face cerere pînă la începerea desbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului. Cererea

paritului se va face la aceeași instanța și se va judeca împreună cu cererea reclamantului. Art. 335. - În cazul când motivele despărțenii s'au ivit după începerea desbaterilor la prima instanța și în timp ce judecata primei cereri se afla în apel, cererea paritului va fi făcută direct la secțiunea tribunalului investită cu judecarea apelului. Art. 336. - Neintroducerea cererii în termenele arătate în articolele de mai sus atrage decăderea pentru soțul parit din dreptul de a cere despărțenia, afară de cazul când cererea reclamantului a fost respinsă și motivele despărțenii s'au ivit în urma. Art. 337. - Cererea de pensie alimentară se va face la judecătoria investită cu cererea de despărțenie, chiar dacă între timp s'au ivit schimbări cu privire la domiciliul părților. Art. 338. - Cererea de despărțenie va cuprinde pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori născuți din căsătorie sau care se bucura de starea legală de copii legitimi față de amândoi soții, precum și a copiilor recunoscuți de aceștia. Dacă nu sînt copii minori, se va face arătare despre aceasta. La cerere, se va alătură un extract de căsătorie și câte un extract de naștere al copiilor minori. Paritul nu este ținut să facă întâmpinare. Interogatorul și jurământul nu pot fi cerute pentru dovedirea motivelor de despărțenie. Art. 339. - Judecătorul va putea lua, la cerere, chiar înainte de prima zi de înfățișare, măsuri vremelnice pe timpul judecății, pe cale de ordonanță președințială, cu privire la reședința deosebită a soților, la încredințarea copiilor minori și la pensia alimentară. Art. 340. - În fața instanțelor de fond, părțile se vor infatisa în persoana, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate; în aceste cazuri, părțile se vor putea infatisa prin mandatar. Art. 341. - Judecătorul va cita părțile în camera de chibzuire, iar în ziua înfățișării va da soților sfaturile ce va găsi de cuviință, încercând să-i împăce. Dacă reclamantul lipsește, judecata se suspendă. Dacă împăcarea nu izbuteste sau dacă paritul nu se înfățișează și reclamantul staruete în judecată, judecătorul va soroci termen de judecată în ședința. Art. 342. - Dacă la termenul sorocit pentru judecată se înfățișează numai paritul, cererea va fi respinsă ca nesustținută. Apelul reclamantului împotriva cărții de judecată prin care s'a respins cererea, va fi de asemeni respins ca nesustținut, dacă la judecata se prezintă numai intimatul. Apelul paritului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul. Art. 343. - Instanța poate să pronunțe despărțenia. Împotriva ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese vina amandorora. Art. 344. - Reclamantul poate renunța la cerere în tot cursul judecății înaintea instanțelor de fond, chiar dacă paritul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are nicio înrădărire asupra cererii făcute de parit. Cererea de despărțenie se va stinge prin împăcarea soților. Reclamantul însă va putea porni o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare, și în acest caz el se va putea folosi și de faptele vechi. Art. 345. - Recursul suspendă executarea. Hotărîrea dată în materie de despărțenie nu este supusă revizuirii. Art. 346. - Cererile privitoare la posesiune vor fi admise numai dacă: 1. Nu a trecut un an dela turburare sau deposedare; 2. Reclamantul dovedește ca, înainte de această dată, el a posedat cel puțin un an; 3. Posesiunea lui întrunește condițiunile cerute de art. 1846 și 1847 din codul civil. În cazul când deposedarea sau turburarea s'a făcut prin violență, reclamantul este scutit de a face dovada cerută la punctele 2 și 3 din acest articol. Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere. Întâmpinarea nu este obligatorie. Art. 347. - Asemenea cereri se pot face și pentru ocrotirea servituțiilor continue și aparente. Art. 348. - Cererile posesorii pot fi făcute, și de cel care deține lucrul în interesul sau propriu, în temeiul unui contract încheiat cu posesorul, afară numai dacă turburătorul este cel pentru care el deține. Art. 349. - Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice chip, se pot reface de însăși instanța investită cu judecarea pricinei. Spre acest sfîrșit, instanța va soroci termen, chiar din oficiu, citând părțile, martorii și experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități și de care părțile s'au folosit, sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunând totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac. Copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se afla în stăpînirea părților, ori altor persoane sau autorităților pot folosi la refacerea dosarului. Încheierea de refacere nu se va putea ataca decât odată cu fondul. Înscrisurile astfel refăcute țin locul originalelor, pînă la găsirea acestora. Art. 350. - Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunțase o hotărîre de către prima instanța și împotriva căreia se făcuse apel, aceasta hotărîre se va reface după, cel de al doilea exemplar al hotărîrii păstrat de prima instanța; iar dacă și acel exemplar ar fi dispărut, vor putea folosi

la refacere copiile legalizate de pe hotărîre, ce s'au încredințat părților sau altor persoane. Spre acest sfîrșit, instanța va dispune să se facă, din oficiu, publicațiuni în Monitorul Oficial și într'un ziar mai răspîndit, cu arătarea ca orice posesor a unei copii de pe hotărîre, sa o depună la grefa instanței care a ordonat publicația. Dacă hotărîrea nu se poate reface pe calea arătată mai sus, ori dacă părțile tagaduesc fiinta sau cuprinsul înscrisurilor pe care s'a întemeiat hotărîrea, se va pasi la refacerea lor de către instanța de apel, potrivit cu dispozițiunile arătate în articolul de mai sus. Dacă nici pe aceasta cale dosarul nu se poate reface, instanța de apel judeca din nou pricina în fond. Art. 351. - Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricina în care se pronunțase o hotărîre rămasă desavarsita, acea hotărîre. se va reface de instanța de fond, după, procedura prevăzută de art. 349 și 350. Cartea III Dispozițiuni generale privitoare la procedurile necontencioase Art. 352. - Cererile pentru dezlegarea cărora este nevoie de mijlocirea instanței fără însă să se urmărească stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sînt cele privitoare la darea autorizatiunilor judecătorești, sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sînt supuse dispozițiunilor de procedura mai jos arătate. Art. 353. - Cererile necontencioase care sînt în legătură cu o lucrare sau o pricina în curs la o instanța sau pe care aceasta a deslegat-o, ori dacă au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe, se vor îndrepta la acea instanța. Art. 354. - Cererea va cuprinde numele și domiciliul celui care o face și ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, precum și arătarea pe scurt a obiectului, motivarea cererii și semnatura. Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină. Art. 355. - Instanța își verifica competența din oficiu, putînd cere părții lămuririle necesare. Dacă instanța se declara, necompetentă, va trimite dosarul instanței în drept sa hotărască. Art. 356. - Dacă cererea, prin însăși cuprinsul ei sau prin obiecțiunile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge. Art. 357. - Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie. Ea este supusă apelului. Termenul de apel va curge dela pronunțare, pentru cei care au fost de față, și dela comunicare, pentru cei care au lipsit. Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citata la dezlegarea cererii. Apelul se face într'un singur exemplar, neînsoțit de copii. Executarea încheierii poate fi suspendată de instanța de apel cu sau fără cauțiune. Apelul și recursul se judeca în camera de chibzuire. Art. 358. - Încheierile nu au puterea lucrului judecat. Art. 359. - Procedura prevăzută în articolele de mai sus se întregește cu dispozițiunile de procedura contencioasă, în măsura în care nu sînt potrivnice naturii necontencioase a cererii. Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămîn supuse dispozițiunilor speciale, care se vor întregi cu cele prevăzute în cuprinsul cărții de față. Art. 360. - Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea da în căderea președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios. În aceste cazuri, președintele este ținut sa pronunțe încheierea în termen de cel mult 3 zile dela primirea cererii. Apelul împotriva încheierii date de judecătorul dela judecătorie se judeca de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau Curții se judeca de completul instanței respective."

Articolul 2

Articolele din Cartea VII a Codului de procedura civilă, se înlocuiesc cu următoarele dispozițiuni: "CARTEA VII Dispozițiuni finale Art. 729. - Dispozițiunile codului de față alcătuiesc procedura de drept comun în materie civilă și comercială; ele se aplică și în materiile prevăzute de alte legi în măsura în care acestea nu cuprind dispozițiuni potrivnice. Art. 730. - Partea va plăti o singura taxa de procedura, pentru toate actele de procedura ale pricinii, ca: citații, depozitii de martori, expertiza, intrerogatorii, jurământ și comunicări de acte de procedura. Taxa de procedura va fi, la prima instanța, egala cu de doua ori impozitul proporțional la care este supusă cererea. Pentru cererile supuse numai la plata taxei de timbru, taxa de procedura va fi de doua ori taxa la care este supusă cererea. În cazul exercitării unei cai de atac, taxele de procedura mai susarătate se reduc ia jumătate. Taxele de procedura se vor depune odată cu cererea, apelul sau recursul, în modul următor: 10 la suta în numerar la instanțe, drept taxa de urgenta, 20 la suta în timbre judiciare, 5 la suta în timbre I.O.V.R., iar restul în coli și timbre fiscale. În materie necontencioasă nu se datorește taxa de procedura. Pentru pricinile în curs părțile pot beneficia de dispozițiunile de mai sus dacă plătesc la prima zi de înfățișare, după publicarea prezentei legi, taxa de procedura pentru instanța respectiva. Art. 731. - Drepturile procedurale trebuiesc exercitate cu buna credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege. Partea care folosește aceste drepturi în chip abuziv răspunde pentru pagubele pricinuite, Art. 732. - Pricinile în curs de judecată la data punerii în aplicare a prezentei legi vor continua să fie judecate de instanțele investite. De asemeni rămîn în competența tribunalelor cererile care au fost făcute înainte de publicarea legii de față, pe temeiul dispozițiunilor prevăzute în cuprinsul cărților V și VI din codul de procedura civilă. În cazul cînd instanța este desfiintata, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii de față. Hotărîrile pronunțate înainte de punerea în aplicare a legii de față, rămîn supuse căilor de atac și termenelor prevăzute de legea sub care au fost pronunțate. Art. 733. - Actele de procedura îndeplinite înainte de punerea în aplicare a prezentei legi rămîn valabile. Art. 734. - Dispozițiunile privitoare la perimare intră în vigoare după 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi. Art. 735. - Oridecateori legile fac trimitere la dispozițiuni abrogate în temeiul prezentei legi, trimiterea se va socoti facuta la dispozițiunile corespunzătoare din cuprinsul legii de față. Art. 736. - Înscierea în registrul stării civile a hotărîrii de despărțenie, data înainte de punerea în aplicare a legii de față și care rămîne irevocabilă este supusă dispozițiunilor legale în vigoare la data pronunțării ei, dispozițiuni care vor hotărî deopotrivă și efectele despărțeniei, cu privire la drepturile copiilor și soțului condamnat. Art. 737. - Soțul despărțit nu va putea opune altor persoane încetarea regimului matrimonial cînd nu s'a făcut mențiune despre hotărîrea de despărțenie în registrul stării civile, afară de cazul cînd aceștia au avut cunoștința despre despărțenie. Art. 738. - Actele autentificate de judecătorii, care, după legi, sînt supuse formalitatii transcripțiunii sau inscripțiunii, se vor inainta de urgenta de judecătorie tribunalului respectiv, pentru a fi transcrise sau înscrise în registrele tribunalului. După transcriere sau înscriere, tribunalul le va înapoia judecătoriei pentru a le inmana părților în drept. Art. 739. - Administrarea tutelelor este de competența judecătorilor. Art. 740. - Sumele statornicite de judecătorii cu titlul de cauțiuni, onorar de expert sau alte asemenea se pot depune și la perceptia respectiva. Art. 741. - Amenzile pronunțate în temeiul rînduieiilor codului de față se vor executa potrivit dispozițiunilor Codului de procedura fiscală. Art. 742. - Dispozițiunile legii nr. 609 din 1 Iulie 1941, pentru măsuri excepționale în timpul cat armata se afla în stare de război, rămîn în vigoare. Art. 743. - Legea Nr. 389 din 22 Iunie 1943, pentru extinderea legislației civile și comerciale a Vechiului Regat în România de peste Carpați rămîn în vigoare. Recursurile în materie de carte funciară, de măsuri de asigurare și de executare silită asupra nemișcătoarelor sau uzufructului lor sînt de competența Curților."

Articolul 3

Aplicarea dispozițiilor prevăzute în cuprinsul cărților V și VI din codul de procedura civilă trece în competența judecătorilor; în afară de dispozițiile mai jos arătate, care rămân în competența tribunalelor: 1. Executarea silită asupra bunurilor nemișcătoare și vânzarea de buna voie prin licitație a acestor bunuri; 2. Măsurile asigurătoare asupra bunurilor nemișcătoare luate în cursul executării silite; 3. Despărțirea averilor dintre soți; 4. Interdicția; 5. Cesiunea bunurilor; 6. Convențiile matrimoniale; 7. Transcrierea actelor de strămutare și urmărirea proprietăților și inscripția privilegiilor, ipotecilor și a amanetelor. În materiile trecute în competența judecătorilor prin prezenta lege, dispozițiunile privitoare la tribunal se vor socoti ca se referă la judecătorii.

Articolul 4

După art. 364 din cartea V-a a codului de procedura civilă, se introduce următoarea dispozițiune, care va alcătui un articol deosebit: "Recursurile împotriva desavarsitelor hotărîri date de arbitri după lege, precum și cele împotriva hotărîrilor judecătorești ce au intervenit în materie de judecată arbitrală, se judeca de Curtea de Casație."

Articolul 5

Dispozițiunile art. 372, 375, 389, 451 și 558 din cartea V și VI din codul de procedura civilă, se modifica după cum urmează: Art. 372 va avea următorul cuprins: "Hotărîrile se vor executa prin mijlocirea primei instanțe. Cererea de executare se va face la instanța care a pronunțat ultima hotărîre asupra fondului și care va trimite titlul pentru executare la prima instanța. Executarea se îndeplinește prin corpul de portare. Ea se mai poate face în comunele urbane prin comisariatele de poliție, iar în cele rurale, prin judecător, ajutorul sau sau pretor." Art. 375, ultimul alineat, va avea următorul cuprins: "Dacă nici una din părți nu are domiciliul în țara, titlul executor se va putea incuviinta de judecătoria I-a urbana București." Art. 389 va avea următorul cuprins: "Dacă creditorul a lăsat sa treacă 6 luni dela data îndeplinirii ori cărui act de executare, fără sa fi urmat alte acte de urmărire, executarea se perima de drept și orice parte interesată poate cere desființarea ei. În caz de suspendarea executării, termenul de perimare curge dela încetarea suspendării. Dacă se face o noua cerere de executare, se va face mai întâi o noua somație, la care nu se va mai alătură titlul ce se executa." Art. 451 va avea următorul cuprins: "Sumele realizate din urmărirea bunurilor datornicului prin vânzarea bunurilor mișcătoare sau nemișcătoare, poprire și urmărire de venituri se vor distribui între creditori, de instanța care a săvârșit urmărirea, cu citarea părților în camera de chibzuire." Art. 558 va avea următorul cuprins: "Îndată după sfârșitul adjudecării și depunerea prețului, potrivit art. 544 sau 545 din acest cod, tribunalul va da adjudecatarului ordonanța de adjudecarea nemișcătorului. Ordonanța va cuprinde, pe scurt, jurnalul de adjudecare desavarsita, individualizarea, nemișcătorului adjudecat, numele fostului proprietar și al adjudecatarului și arătarea plății prețului în întregime a taxelor de portare, timbru și impozitul proporțional. Completul tribunalului va semna atît originalul ordonanței ce se va preda părți, cat și acel ce va rămîne la dosar. Aceasta ordonanța se va transcrie în registrele de mutație ale tribunalului, care a săvârșit urmărirea cat și a tribunalului asezării nemișcătorului. Recursul împotriva ordonanței de adjudecare este de competența Curții respective."

Articolul 6

Pe data punerii în aplicare a prezentei legi se abroga: 1. Legea pentru Curtea de Casație și Justiție; 2. Legea judecătorilor de ocoale; 3. Legea Nr. 394 din 23 Iunie 1943, pentru accelerarea judecăților în materie civilă și comercială; 4. Legea Nr. 661 din 4 Octomvrie 1943, pentru reglementarea regimului fiscal al unor acțiuni în justiție; 5. Articolele 234, 241, 242, 246-248, 251-276 și 285 din codul civil; 6. Articolele 452-454, 578-583 și 722 pct. 7, din codul de procedura civilă.

Articolul 7

Ministerul Justiției este autorizat să republice textul integral al Codului de Procedura Civilă cu toate modificările și completările intervenite, dând o nouă numerotare articolelor și schimbând chiar în cuprinsul textelor nemodificate, trimiterile la alte articole sau la vreo dispozițiune în conformitate cu noua numerotare și împărțire a Codului. Dispozițiunile legii Nr. 817 din 18 Noemvrie 1939 vor fi aplicabile cu privire la editarea și vânzarea Codului de procedura Civilă.

Articolul 8

Prezenta lege intră în vigoare pe data de 1 Martie 1948. Votată de Adunarea Deputaților în ședința dela 5 Februarie 1948. _____

PREȘEDINTELE INSTANȚEI VA PUTEA CERE DOSARUL PRICINEI ȘI SA ORDONE, FĂRĂ CITAREA PĂRȚILOR, SUSPENDAREA JUDECĂRII PRICINEI, COMUNICÂND DE URGENTA ACEASTĂ MĂSURĂ INSTANȚEI RESPECTIVE. ÎN CAZ DE ADMITERE, PRICINA SE TRIMITE SPRE JUDECATA UNEI ALTE INSTANȚE DE ACELAȘI GRAD. HOTĂRÎREA ASUPRA STRĂMUTĂRII SE DA FĂRĂ MOTIVARE ȘI NU ESTE SUPUSĂ, NICIUNEI CAI DE ATAC. EA VA ARATA ÎN CE MĂSURA ACTELE ÎNDEPLINITE DE INSTANȚA ÎNAINTE DE STRĂMUTARE URMEAZĂ SĂ FIE PĂSTRATE.

DISPOZIȚIUNILE ART. 35 SE APLICĂ PRIN ASEMĂNARE. CARTEA II PROCEDURA CONTENCIOASĂ TITLUL I PĂRȚILE ART. 41. - ORICE PERSOANĂ CARE ARE FOLOSINȚĂ DREPTURILOR CIVILE POATE SĂ FIE PARTE ÎN JUDECATA. ASOCIAȚIUNILE SAU SOCIETĂȚILE, CARE NU AU PERSONALITATE JURIDICĂ, POT STA ÎN JUDECATA CA PARITE, DACĂ AU ORGANE PROPRII DE CONDUCERE. ART. 42. - PERSOANELE CARE NU AU EXERCIȚIUL DREPTURILOR LOR NU POT STA ÎN JUDECATA DECÂT DACĂ SÎNT REPREZENTATE, ASISTATE ORI AUTORIZATE ÎN CHIPUL ARĂTAT ÎN LEGILE SAU STATUTELE CARE RANDUESC CAPACITATEA SAU ORGANIZAREA LOR. ART. 43. - LIPSA CAPACITĂȚII DE EXERCIȚIU A DREPTURILOR PROCEDURALE POATE FI INVOCATĂ ÎN ORICE STARE A PRICINEI. ACTELE DE PROCEDURA ÎNDEPLINITE DE CEL CE NU ARE EXERCIȚIUL DREPTURILOR PROCEDURALE SÎNT ANULABILE. REPREZENTANTUL INCAPABILULUI, CURATORUL SAU CONSILIUL JUDICIAR VA PUTEA, ÎNSĂ, RATIFICA TOATE SAU PARTE DIN ACESTE ACTE. ART. 44. - DACĂ INCAPABILUL NU ARE REPREZENTANT LEGAL ȘI EXISTA URGENTA, LA CEREREA PĂRȚII INTERESATE, INSTANȚA VA PUTEA NUMI UN CURATOR SPECIAL, CARE SĂ-L REPREZINTĂ PÎNĂ LA NUMIREA REPREZENTANTULUI LEGAL; EA VA PUTEA NUMI, DE ASEMENI, UN CURATOR SPECIAL ÎN CAZ DE CONFLICT DE INTERESE ÎNTRE REPREZENTANT ȘI REPREZENTAT SAU CÎND O PERSOANĂ JURIDICĂ, CHEMATĂ SA STEA ÎN JUDECATA, NU ARE REPREZENTANT. NUMIREA ACESTOR CURATORI SE VA FACE DE INSTANȚA COMPETENȚA SA HOTĂRASCĂ ASUPRA CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATA. ART. 45. - MINISTERUL PUBLIC PUNE CONCLUZIUNI, ORIDECATEORI PRINTRE PĂRȚI SÎNT MINORI, SAU MAJORI PUȘI SUB TUTELA, CURATELA SAU CONSILIU JUDICIAR. ÎN ACESTE CAZURI, EL VA PUTEA FI ÎNLOCUIT PRINTR'UN MAGISTRAT SAU PRINTR'UN AVOCAT DEFINITIV, DUPĂ CHEMAREA CE-I VA FACE

președintele. În cazurile cînd se administrează dovezi printr'un magistrat delegat, prezenta Ministerului Public nu este de trebuinta. Art. 46. - La Curtea de Casație, Ministerul Public pune concluzii și în pricinele ce se judeca în secțiuni unite, în complet de

divergenta și în recursurile în anulare. Art. 47. - Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau parite dacă obiectul pricinei este un drept sau o obligațiune comuna ori dacă drepturile sau obligațiunile lor au aceeași cauza. Art. 48. - Actele de procedura, apărările și concluziunile unuia dintre reclamanți sau pariti nu pot folosi nici păgubi celorlalți. Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispozițiuni a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților sau paritilor, actele de procedura îndeplinite numai de unii din ei sau termenele încuviințate numai unora din ei pentru îndeplinirea actelor de procedura folosesc și celorlalți. Când actele de procedura ale unora sînt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile. Reclamanții sau paritii, care nu s'au înfățișat sau nu au îndeplinit un act de procedura în termen, vor continua totuși să fie citați. Art. 49. - Oricine are interes poate interveni într'o pricina ce se urmează între alte persoane. Intervenția este în interes propriu cînd cel care intervine invoca un drept al său. Ea este în interesul uneia din părți cînd sprijină numai apărarea acesteia. Art. 50. - Cererea de intervenție în interes propriu va fi facuta în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecata. Ea se poate face numai în fața primei instanțe și înainte de închiderea desbaterilor. Cu învoirea părților, intervenția în interes propriu se poate face și în instanța de apel. Art. 51. - Cererea de intervenție în interesul uneia din părți se poate face chiar înaintea instanței de recurs. Art. 52. - După ascultarea părților și a celui care intervine, instanța va hotărî asupra încuviințării în principiu a intervenției. Încheierea nu se poate ataca decât odată cu fondul. După încuviințarea în principiu, instanța va dispune comunicarea intervenției și, în cazurile în care întâmpinarea este obligatorie, va soroci termenul în care aceasta va trebui depusa. Art. 53. - Cel care intervine va lua procedura în starea în care se afla în momentul admiterii intervenției; actele de procedura următoare se vor îndeplini și față de cel care intervine. Art. 54. - În intervenția facuta în interesul uneia din părți, cel care intervine poate face orice act de procedura care nu este potrivit interesului părții în folosul căreia intervine. Art. 55. - Intervenția se judeca, odată cu cererea principala. Cînd însă judecarea cererii ar fi intarziata prin intervenția în interes propriu, instanța poate hotărî despărțirea ei spre a fi judecata deosebit. Art. 56. - Apelul sau recursul făcut de cel care intervine în interesul uneia din părți se socotește neavenit dacă partea pentru care a intervenit nu a făcut ea însăși apel sau recurs. Art. 57. - Oricare din părți poate să cheme în judecata o altă persoană, care ar putea sa pretindă aceleași drepturi ca și reclamantul. Cererea facuta de parit se depune odată cu întâmpinarea. Cînd întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfățișare. Cererea facuta de reclamant se depune cel mai târziu pînă la închiderea desbaterilor înaintea primei instanțe. Cererea va fi motivată și se va comunica atît celui chemat, cat și părții potrivnice. La

exemplarul cererii destinat celui chemat se vor alătură copii de pe cererea de chemare în judecata, întâmpinare și de pe înscrisurile dela dosar. Art. 58. - Cel chemat în judecata dobândește calitatea de intervenient în interes propriu, iar dacă nu se înfățișează, hotărîrea îi va fi opozabilă. Art. 59. - În cazul prevăzut de art. 58, cînd paritul, chemat în judecata pentru o datorie bănească, recunoaște datoria și declara ca voește sa o execute față de cel care își va stabili judecătorește dreptul, el va fi scos din judecata dacă depune suma datorată. În acest caz, judecata va urma numai între partea reclamanta și cel chemat în judecata. Art. 60. - Partea poate să cheme în garanție o altă persoană împotriva căreia ar putea să se îndrepte, în cazul cînd ar cădea în pretențiuni cu o cerere în garanție sau în despăgubire. În aceleași condițiuni, cel chemat în garanție poate la rîndul sau sa cheme în garanție o altă persoană. Art. 61. - Cererea va fi facuta în condițiunile de forma pentru cererea de chemare în judecata. Cererea facuta de parit se va depune odată cu întâmpinarea; cînd întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai tîrziu la prima zi de înfățișare. Cererea de chemare în garanție facuta de reclamant se poate depune, pînă la închiderea desbaterilor, înaintea primei instanțe. Art. 62. - Instanța va dispune ca cererea să fie comunicată celui chemat în garanție și, dacă întâmpinarea este, obligatorie, va soroci termenul în care aceasta urmează să fie depusa de cel chemat în garanție. Art. 63. - Cererea de chemare în garanție se judeca odată cu cererea principala. Cînd judecarea cererii principale ar fi intarziata prin chemarea în garanție, instanța poate dispune despărțirea ei spre a fi judecate deosebit. Art. 64. - Paritul, care deține un lucru pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru, va putea arata pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercita dreptul, dacă a fost chemat în judecata de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului. Art. 65. - Cererea privitoare la arătarea titularului dreptului va fi motivată și se va depune odată cu întâmpinarea, iar, dacă aceasta nu este obligatorie, cel mai tîrziu la prima zi de înfățișare. Cererea va fi comunicată celui arătat ca titular, împreună cu citația, copiile de pe cerere și înscrisurile dela dosar. Art. 66. - Dacă cel arătat ca titular recunoaște susținerile paritului și reclamantul consimte, el va lua locul paritului, care va fi scos din judecata. Cînd cel chemat nu se înfățișează sau tagaduește arătările paritului, se vor aplica dispozițiunile art. 58. Art. 67. - Părțile pot sa exercite drepturile procedurale personal sau prin mandatar. Mandatarul cu procura generală poate să reprezinte în judecata pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Dacă cel care a dat procura generală nu are domiciliu și nici reședința în țara, sau dacă procura este data unui prepus, dreptul de reprezentare în judecata se presupune dat. Art. 68. - Procura pentru exercițiul dreptului de chemare în judecata sau de reprezentare în judecata trebuie facuta prin înscris sub semnatura legalizată; în cazul cînd procura este data unui avocat, semnatura va fi certificată potrivit legii

avocaților. Dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanța și trecută în încheierea de ședința. Mandatul este presupus dat pentru toate actele judecătorești, chiar dacă nu cuprinde nicio arătare în aceasta privință; el poate fi însă restrâns numai la anumite acte sau pentru anumită instanța.

Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat; mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat. Asistarea de către avocat nu este cerută doctorilor sau licențiaților în drept când ei sînt mandatați în pricinile soțului sau rudelor pînă la al patrulea grad inclusiv. De asemeni assistarea de către avocat nu este cerută la judecătoria, când partea este reprezentată prin soț sau ruda pînă la al patrulea grad inclusiv. Art. 69. - Recunoașterile privitoare la drepturile în judecată, renunțările cum și propunerile de tranzacție nu se pot face decât în temeiul unei procuri speciale.

Avocatul care a asistat pe o parte la judecarea pricinii, chiar fără mandat, poate face orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s'ar pierde prin neexercitarea lor la timp. El poate să exercite de asemeni orice cale de atac împotriva hotărîrii date; în acest caz însă, toate actele de procedura se vor îndeplini numai față de partea însăși. Art. 70. - Când dreptul de reprezentare

izvorăște din lege sau dintr'o dispozițiune judecătorească, assistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie. Art. 71. - Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește pînă la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul

legal al incapabilului. Art. 72. - Renunțarea sau retragerea mandatului nu poate fi opusă celeilalte părți decât dela comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința în prezenta părții. Mandatarul care renunța la împuternicire este ținut să înștiințeze atît pe cel care i-a dat mandatul cat și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul de înfățișare sau de împlinirea termenelor căilor de atac. Art. 73. - Obștiile de moșneni ori răzeși și

composesoratele vor fi reprezentate prin unul sau 3 mandatați aleși sau numiți din oficiu, afară dacă legile speciale nu dispun altfel. Când toți membrii unei asemenea colectivități se învoiesc, ei numesc mandatații prin înscris autenticat la judecătoria în circumscripția căreia se afla comuna în care domiciliază majoritatea devălmașilor. În lipsa unei asemenea învoieli cei interesați vor cere judecătoriei competente să procedă la desemnarea mandatarilor. În acest caz, judecătorul va vesti pe

devălmași prin notarul comunei, să se adune, de preferința într'o zi de sărbătoare, la primăria comunei prevăzute la alineatul II, pentru a alege pe mandatați. Vestirea, semnată de judecător, se va afișa prin îngrijirea notarului, la usa primăriei comunelor în cuprinsul cărora se afla nemișcătoarele devălmașe, cu cel puțin 15 zile înainte de ziua alegerii. În același termen, vestirea se va face și verbal în fiecare sat, prin bătăi cu toba, sunete de goarna, sau alte mijloace de publicitate obișnuite în localitate. Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale ce vor fi înaintate

notarului comunei unde urmează să se adune devălmășii. La ziua sorocită, judecătorul va face strigarea celor adunați, însemnând pe o lista pe cei prezenți și partea ce fiecare dintre ei are în bunurile devălmașe. În cazurile cînd se contesta drepturile vreunui devălmaș, judecătorul va putea sa nu-l înscrie, dacă contestația i se va părea intemeiată; neînscrierea dreptului nu împiedica invocarea lui pe calea dreptului comun. În niciun caz judecătorul nu va amana alegerea din cauza contestațiilor. Judecătorul va culege declarațiile verbale ce fiecare din cei înscriși în lista va face în privinta acelor, pe care voiesc să-i aleagă ca mandatar, Alegerea mandatarilor se va face cu majoritatea voturilor celor prezenți, socotită atît asupra numărului celor de față, cat și asupra drepturilor devălmașe. Dacă locuitorii nu vin sau dacă cele doua majorități arătate mai sus nu se pot întruni, judecătorul va numi din oficiu pe mandatar dintre membrii colectivității. Cele săvîrșite înaintea judecătorului vor fi constatate printr'o încheiere, care va avea puterea unei procuri autentice. Orice viciu de procedura săvîrșit cu prilejul alegerii sau numirii mandatarilor va trebui propus la prima zi de înfățișare, sub pedeapsa decăderii. În caz de anulare a mandatului, instanța va dispune refacerea procedurii pentru desemnarea altor mandatar. Mandatul dat prin alegere sau din oficiu este obligator pentru mandatar, în tot cursul judecații. Pentru motive legitime, instanța va putea scuti pe mandatar de însărcinarea ce i s'a dat. Mandatul poate fi revocat pentru incapacitate sau rea credința. Mandatul pentru stingerea pricinii prin tranzacție va putea fi dat numai cu majoritate de două treimi, socotite atît asupra numărului celor de față, cat și asupra drepturilor devălmașe. Dacă sînt mai mulți mandatar, ei hotărîsc cu majoritate. În caz de încetarea împuternicirii unui mandatar, rînduielele prevăzute mai sus vor fi urmate pentru desemnarea înlocuitorului. Art. 74. - Cel care nu e în stare să facă fața cheltuielilor unei judecati, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale poate cere asistența judiciară. Art. 75. - Asistența judiciară cuprinde: 1) scutirea vremelnică de impozite, taxe și timbru pentru toate actele de procedura; 2) apărarea și asistența gratuita printr'un avocat delegat de Colegiul Avocaților. Asistența judiciară poate fi încuviințată oricînd în cursul judecații, în totul sau numai în parte. Art. 76. - Cererea de asistența judiciară va fi facuta în scris instanței de judecată. Art. 77. - Cererea trebuie să arate pricina la care se referă și starea materială a părții. Ea va fi însoțită de dovezi scrise, privitoare la veniturile și sarcinile acesteia. Art. 78. - Instanța va cerceta cererea, putînd cere lămuriri și dovezi părților sau informații autorităților locale, apoi va dispune, fără desbateri, prin încheiere, în camera de chibzuire. Partea potrivnica poate oricînd sa înfățișeze instanței dovezi cu privire la starea adevarata a celui căruia i s'a încuviințat cererea; asistența nu se suspenda în cursul noilor cercetări. Încheierea cu privire la cererea de asistența sau prin care s'a revenit asupra asistenței încuviințate nu este supusă niciunei cai de atac. Art. 79. -

Dacă instanța constata ca cererea de asistență a fost făcută cu rea credință, prin ascunderea adevărului, ea poate, revenind asupra asistenței încuviințate, să condamne partea la o amendă egală cu sumele de plată cărora a fost scutită. Art. 80. - Dreptul la asistență se stinge prin moartea părții sau prin îmbunătățirea stării sale materiale. Art. 81. - Cheltuielile de care partea a fost scutită prin încuviințarea asistenței judiciare vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretensiunile sale, și vor fi urmărite potrivit dispozițiilor codului de procedura fiscală. Dispozitivul hotărârii se va comunica din oficiu organelor fiscale, prin îngrijirea grefierului. Avocații numiți apărători din oficiu au dreptul să ceară instanței de judecată ca onorariul lor să fie pus în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretensiunile sale. Titlul II

Dispozițiuni generale de procedura Art. 82. - Orice cerere îndreptată instanțelor judecătorești trebuie să fie făcută în scris și să cuprindă arătarea instanței, numele, domiciliul sau reședința părților și ale reprezentantului, curatorului sau consiliului judiciar, obiectul cererii și semnatura. Cererile care sînt de competența judecătorilor rurale se pot face și verbal. În acest caz arătările părții vor fi trecute într'un proces verbal, semnat de judecător, grefier și parte și care va înlocui cererea scrisă. Dacă partea nu poate semna, se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal. Cererile scrise ale persoanelor care nu pot semna, vor fi semnate prin punere de deget în fața președintelui instanței sau înlocuitorului sau, iar în comunele rurale și în fața notarului; cererea va fi mai întîi citită părții, făcându-se arătare despre aceasta pe cerere. În cazurile prevăzute de alineatele 2 și 3, se va face arătare de chipul cum s'a stabilit identitatea părții. Art. 83. - Cînd cererea este făcută prin mandatar, se va alătură procura în original sau în copie legalizată. Mandatarul avocat certifica el însuși copia de pe procura sa. Reprezentantul legal, curatorul, sau consiliul judiciar, va alătură copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale. Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat, vor arăta Monitorul Oficial, în care este publicată împuternicirea lor. Art. 84. - Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei cai de atac, este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire greșită. Art. 85. - Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decît după citarea sau înfățișarea părților, afară numai dacă legea nu dispune altfel. Art. 86. - Comunicarea cererii și a tuturor actelor de procedura se va face din oficiu, prin posta sau prin Corpul Portareilor, iar în comunele rurale și prin notari. Art. 87. - Vor fi citați: 1) Statul, județul, comuna și celelalte persoane juridice de drept public, în persoana capului autorității la Contenciosul sediului central al administrației respective sau, în lipsa de contencios, la sediul administrației; 2) persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal al administrației sau la cel al sucursalei din circumscripția instanței; 3) asociațiunile și societățile care nu au personalitate juridică, prin organele lor de conducere la sediul administrației

lor; 4) obștiile de moșneni sau de răzeși și composesoratele, prin mandatarii lor; 5) masa creditorilor falimentului prin judecătorul sindic; 6) incapabilii, prin reprezentanții lor legali; În caz de numire a unui curator special, citarea se va face prin acest curator; 7) membrii corpului diplomatic și consular român, din străinătate, cum și personalul ce depinde de el, prin Ministerul Afacerilor Străine; 8) cei care se afla în străinătate fără domiciliu, sau reședința cunoscută, prin Monitorul Oficial și prin mandatarul lor din țara, dacă au unul cunoscut. Cei cu domiciliul sau reședința cunoscută în străinătate, se vor cita prin mandatarul lor din țara, dacă au unul cunoscut, iar lor li se va trimite o citație prin scrisoare recomandată în străinătate; recipisa de predarea scrisorii va tine loc de dovada. Dacă nu au mandatar cunoscut în țara, citația se va trimite prin scrisoare recomandată și se va publică în Monitorul Oficial. 9) cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art.

95. Art. 88. - Citația va cuprinde: 1) numărul și data emiterii, precum și numărul dosarului; 2) arătarea anului, lunii, zilei și orei de înfățișare; 3) arătarea instanței și sediul ei; 4) numele, domiciliul și calitatea celui citat; 5) numele și domiciliul părții potrivnice și felul pricinii; 6) parafa șefului instanței și semnatura grefierului.

Arătările dela, punctele 2, 3, 4 și 6 sînt prevăzute sub sancțiunea nulității. Art. 89. - Citația, sub pedeapsa nulității, va fi înmănată

părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În pricinile urgente, termenul poate fi și mai scurt, după aprecierea instanței. Înfațișarea părții în instanța, în persoana sau prin mandatar, acoperă orice vicii de procedura. Partea este însă în drept sa ceara amânarea dacă nu i s'a înmănat citația în termen.

Art. 90. - Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedura, se face la domiciliul sau reședința celui citat. Cînd acesta are o așezare agricolă, comercială, industrială sau profesională în altă parte, înmânarea se poate face și la locul acestor așezări.

Înmânarea se poate face oriunde, cînd cel citat primește citația.

Pentru cei care locuiesc în hoteluri, citația se da, în lipsa lor, administratorului hotelului sau, în lipsa acestuia, celui ce în mod obișnuit îl înlocuiește. Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmănează la comandamentul superior cel mai apropiat. Pentru cei care alcatuesc echipajul unui vas de comerț, înmânarea se face, în lipsa unui domiciliu cunoscut, la Căpitănia Portului unde se găsește înregistrat vasul. Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii. Pentru bolnavii aflați în spitale, ospicii ori sanatorii, la Direcția Asezamatului, Art. 91. - Înmânarea citațiilor și tuturor actelor de procedura, în cazurile prevăzute de art. 87 pct. 1, 2, 3, 5 și 7, precum și în cele prevăzute de art. 90 alineatele 4, 5, 6 și 7, sau atunci cînd actul urmează să fie înmănat unui avocat sau notar public se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondentei, care va semna dovada. Art. 92. -

Înmânarea actului de procedura se va face persoanei în drept sa-l primească, care va semna dovada de primire, certificată de agentul însărcinat cu înmânarea. Dacă cel citat, aflându-se la domiciliu, nu

vrea sa primească actul de procedura sau primindu-l nu voiește ori nu poate să semneze dovada de primire, agentul va lasă actul în mana sau la domiciliul celui citat, încheind despre cele urmate un proces-verbal. Dacă cel citat nu se găsește la domiciliu, actul de procedura va fi înmânat unei persoane din familie, care locuiește cu dânsul, sau unei persoane din serviciul sau, sub luare de dovada, încheind despre cele urmate proces-verbal. În cazul cînd cei mai sus arătați nu voiesc sa primeaza actul de procedura, ori nu voiesc sau nu pot să semneze dovada de primire, agentul va lasă actul în mana lor sau la domiciliul celui citat și va încheia proces-verbal. În mînarea nu se poate face persoanelor lipsite de judecată. Pînă la dovada contrarie, puterea de judecată este presupusa. În caz de lipsa și a persoanelor arătate în alineatul 3 agentul va afișa actul de procedura pe usa locuinței celui citat și va încheia proces-verbal. Procesele-verbale prevăzute în articolul de față vor fi încheiate la fața locului, în asistența a doi vecini, care nu vor fi în serviciul primăriei sau poștei și nici funcționari judecătorești. În cazurile prevăzute de alineatele 2, 4 și 6, se va arata, în procesul-verbal, etajul și apartamentul celui citat, dacă acesta locuiește într'o clădire cu mai multe etaje sau apartamente. Art. 93. - În caz de alegere de domiciliu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu privirea actelor de procedura, comunicarea acestora se va face la acea persoana, iar în lipsa unei asemenea arătări, la domiciliul părții. Art. 94. - Cînd comunicarea actelor de procedura nu se poate face din pricina ca s'a dărâmat clădirea, a devenit de nelocuit sau din alt motiv asemănător, agentul va depune actul la grefa instanței, care va înștiința din timp partea despre aceasta împrejurare. Art. 95. - Cînd reclamantul invedereaza ca, deși a făcut tot ce i-a stat în putinta, nu a isbutit sa afle domiciliul paritului, președintele instanței poate incuviinta citarea acestuia prin publicitate. Citarea prin publicitate se face prin afișarea citației la usa instanței și prin publicarea ei în Monitorul Oficial, cu 15 zile înaintea termenului de judecată. În cazurile urgente, președintele instanței va putea scurta acest termen pînă la 5 zile. Președintele poate dispune publicarea citației și într'un ziar mai răspândit. Dacă paritul se înfățișează și dovedește ca a fost citat prin publicitate cu rea credința, toate actele de procedura ce a urmat încuviințării acestei citări, vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi condamnat la o amenda dela 1.000 la 10.000 lei și la despăgubirea părții vătămate. Art. 96. - Partea prezenta în instanța, în persoana sau prin mandatar, nu poate refuza primirea actelor de procedura și a înscrisurilor care i se comunică în ședința. În acest caz, instanța poate incuviinta, la cerere, un termen pentru a lua cunoștința de acte. Art. 97. - Niciun act de procedura nu se poate îndeplini în zilele de sărbătoare legală, afară de cazuri grabnice, după încuviințarea președintelui. Art. 98. - Schimbarea domiciliului uneia din părți în timpul judecății, trebuie sub pedeapsa neluării ei în seama, să fie adusă la

cunoștința instanței prin petiție la dosar; iar părțile potrivnice prin scrisoare recomandată, a carei recipisa de predare se va depune la dosar odată cu petiția prin care se înștiințează instanța despre schimbarea domiciliului. Art. 99. - Cei însărcinați de lege cu îndeplinirea actelor de procedura, din a căror vina s'a pricinuit amânarea judecății, vor fi condamnați de instanța, printr'o încheiere executorie, la o amenda dela 500 la 5.000 lei și la despăgubirea părții vătămate. Cel condamnat poate să prezinte instanței o petiție motivată pentru scutirea sau micșorarea amenzii ori despăgubirii. El va fi citat de urgenta, împreună cu partea vătămată, căreia i s'a încuviințat despăgubirea, în camera de chibzuire și instanța va hotărî prin încheiere irevocabilă. Citarea se va face prin grefa și este scutită de timbru și taxe. Art. 100. - Procesul-verbal, încheiat de cel însărcinat cu înmânarea actului de procedura, trebuie să cuprindă: 1) anul, luna și ziua când a fost încheiat; 2) numele celui care l-a încheiat; 3) funcțiunea acestuia; 4) numele și domiciliul celui căruia i s'a făcut comunicarea; 5) arătarea instanței dela care pornește actul de procedura și identificarea lui, iar pentru citații și a termenului de înfățișare; 6) arătarea înscrisurilor comunicate; 7) numele și calitatea celui căruia i s'a făcut înmânarea sau locul unde s'a făcut afișarea; 8) semnatura celui care a încheiat procesul-verbal, precum și a persoanelor care l-au asistat. Dacă cei care urmează să semneze dovada de primire sau procesul-verbal, refuza sau nu pot s'o facă, se va face vorbire despre aceasta în cuprinsul procesului-verbal. Arătările dela punctele 1, 2, 4, 5, 7 și 8, sînt prevăzute sub pedeapsa nulității. Procesul-verbal face dovada pînă la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat. Art. 101. - Termenele se înțeleg pe zile libere, neintrînd în socoteala nici ziua când a început, nici ziua când s'a sfîrșit termenul. Termenele statornicite pe ore încep să curgă dela miezul nopții zilei următoare. Termenele statornicite pe ani, luni sau săptămâni, se sfârșesc în ziua anului, lunii sau săptămânii corespunzătoare zilei de plecare. Termenul care, începînd la 29, 30 sau 31 ale lunii, se sfârșește într'o luna care nu are o asemenea zi, se va socoti împlinit în ziua cea din urma a lunii. Termenul care se sfârșește într'o zi de sărbătoare legală, sau când serviciul este suspendat, se va prelungi pînă la sfîrșitul primei zile de lucru următoare. Art. 102. - Termenele încep să curgă dela data comunicării actelor de procedura dacă legea nu dispune altfel. Termenele încep să curgă și împotriva părții care a cerut comunicarea, dela data când a cerut-o. Art. 103. - Neexercitarea oricărei cai de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedura în termenul legal atrage decăderea, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește ca a fost împiedicată printr'o împrejurare mai presus de voința ei. În acest din urmă caz actul de procedura se va îndeplini în termen de 15 zile dela încetarea împiedicării; în același termen vor fi arătate și motivele împiedicării. Art. 104. - Actele de procedura trimise prin posta instanțelor judecătorești, se socotesc îndeplinite

în termen dacă au fost predate recomandat la oficiul poștal înainte de împlinirea lui. Art. 105. - Actele de procedura îndeplinite de un judecător necompetent sînt nule. Actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcționar necompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s'a pricinuit părții o vătămare ce nu se poate înlătura decât prin anularea lor. În cazul nulităților prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune pînă la dovada contrarie. Art. 106. - Anularea unui act de procedura atrage și nulitatea actelor următoare, în măsura în care acestea nu pot avea o existența de sine stătătoare. Judecătorul va putea să dispună îndreptarea neregularităților săvîrșite cu privire la actele de procedura. Art. 107.

Președintele va amana judecarea pricinei ori decateori constata că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege sub pedeapsa nulității. Art. 108. - Nulitățile de ordine publică pot fi ridicate de parte sau de judecător în orice stare a pricinei. Celelalte nulități se declara numai după cererea părții care are interes să o invoce. Neregularitatea actelor de procedura se acoperă dacă partea nu a invocat-o la prima zi de înfățișare ce a urmat după aceasta neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond. Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul sau fapt. Titlul III Procedura înaintea primei instanțe Art. 109. - Oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente. Art. 110. - Cererea pentru predarea unui nemișcător, la împlinirea termenului de locațiune, poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen. Se poate de asemenea cere, înainte de termen, executarea la termen a unei obligațiuni alimentare sau altei prestațiuni periodice.

Președintele mai poate incuviința, în general, înainte de împlinirea termenului, cereri pentru executarea la termen a unor obligațiuni, oridecateori va socoti că cererile sînt îndreptățite pentru a preintampina reclamantului o pagubă însemnată pe care acesta ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului. Art. 111. - Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenței sau neexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului. Art. 112. - Cererea de chemare în judecată va cuprinde: 1) numele, domiciliul sau reședința părților; 2) calitatea, juridică în care părțile stau în judecată, atunci cînd nu stau în numele lor propriu; 3) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci cînd prețuirea este cu putința. Pentru identificarea nemișcătoarelor se va arata comuna și județul, strada și numărul, iar, în lipsa, vecinătățile, etajul și apartamentul, sau cînd nemișcătorul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul topografic; 4) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea; 5) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Cînd dovada se face prin înscrisuri, se vor alătură

la cerere atâtea copii, cat pariti sînt, mai mult cîte o copie de pe fiecare înscris, pentru instanța; copiile vor fi certificate de reclamant ca sînt la fel cu originalul. Se va putea depune și numai o parte dintr'un înscris privitor la pricina, rămînînd ca instanța, sa dispună, la nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime. Dacă înscrisurile sînt scrise în limba străină sau cu litere vechi, se vor depune traduceri sau copii cu litere latine, certificate de parte. Cînd reclamantul voește să-și dovedească cererea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatorul sau jurămîntul paritului, va cere înfățișarea în persoana a acestuia. Cînd se va cere dovada cu martori, se va arata numele și locuinta martorilor; 6) semnatura. Art. 113. - La cererea de chemare în judecata se vor alătură atâtea copii de pe cerere cîte pariti sînt. Dacă mai mulți pariti au un singur reprezentant sau dacă paritul are mai multe calități juridice, se va comunica o singura copie de pe acțiune și de pe înscrisuri și se va inmana o singura citație. Art. 114.

Președintele, îndată ce primește cererea de chemare în judecata și constata plata timbrului, a taxei de procedura și a impozitului proporțional, va soroci ziua înfățișării și va cita părțile înaintea instanței, în ședința.

Președintele va putea soroci o anumită ora pentru judecarea pricinei. Cînd reclamantul este de fața la fixarea termenului, el ia termenul în cunoștința;

președintele îi va pune în vedere lipsurile cererii de chemare în judecata, spre a le întregi înainte de comunicare.

Președintele va dispune în același timp să se comunice paritului, odată cu citația, copii de pe cerere și înscrisuri, punându-i-se în vedere să depună la dosar întîmpinare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul sorocit pentru judecata. Odată cu sorocirea termenului,

președintele va dispune, dacă s'a cerut prin cerere, citarea paritului la interogator sau jurămînt, sub rezerva desbaterii la termenul de înfățișare. Sub aceeași rezerva se vor putea lua orice alte măsuri, în marginile randuelilor pentru dovezi. Termenul se va soroci astfel ca, dela data primirii citației, paritul să aibă cel puțin 30 zile pentru depunerea întîmpinării, iar în pricinile urgente, cel puțin 5 zile. Dacă paritul locuiește în străinătate,

președintele va putea soroci un termen mai îndelungat. Art. 115. - Întîmpinarea va cuprinde: 1) excepțiunile de procedura ce paritul ridica la cererea reclamantului; 2) răspunsul la toate capetele de fapt și de drept ale cererii; 3) dovezile cu care se apara împotriva fiecărui capăt din cerere; cînd va cere dovada cu martori, paritul va arata numele și locuinta lor; 4) semnatura. Art. 116. - La întîmpinare se vor alătură atâtea copii de pe întîmpinare cîte reclamanți sînt; de asemeni se va alătură același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, mai mult un rînd de copii pentru instanța. Dacă mai mulți reclamanți au un singur

reprezentant, sau un reclamant sta în judecata în mai multe calități juridice, se va depune la dosar pentru aceste părți câte o singura copie. Art. 117. - Când sînt mai mulți pariti, ei pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr'o singura întâmpinare. Art. 118. - Înaintea judecătorilor rurale, paritul nu este obligat sa, depună întâmpinare;

președintele îi va pune însă în vedere la prima zi de înfățișare, sa arate toate excepțiunile, dovezile și mijloacele sale de apărare despre care se va face vorbire în încheierea de ședința. Aceeași obligație o are paritul în fața oricărei instanțe cînd a fost scutit de depunerea întâmpinării. Art. 119. - Dacă paritul are pretențiuni în legătură cu cererea sau cu mijloacele de apărare, ale reclamantului, el poate să facă cerere reconvențională. Cererea trebuie să îndeplinească condițiunile prevăzute pentru cererea de chemare în judecata. Cererea reconvențională se depune odată cu întâmpinarea sau, dacă paritul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la prima zi de înfățișare. Cînd reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecata, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu pînă la termenul ce se va incuviinta paritului, spre acest sfîrșit. Art. 120. - Cererea reconvențională, se judeca odată cu cererea principala. Cînd însă numai cererea principala este în stare de a fi judecata, instanța o poate judeca deosebit. Art. 121. - Ședințele vor fi publice, afară de cazurile cînd legea dispune altfel. Instanța poate să dispună ca desbaterile să se facă în ședința secreta, dacă desbaterea publică ar putea vătămă ordinea sau moralitatea publică sau pe părți. În acest caz, părțile vor putea fi însoțite, în afară de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele. Hotărîrea se pronunța întotdeauna în ședința publică. Art. 122.

Președintele exercită poliția ședinței, putînd lua măsuri pentru păstrarea ordinei și buneii cuviințe. Dacă nu mai este loc în sala de ședința,

președintele poate inlatura pe cei ce ar veni mai târziu sau pe cei ce depășesc numărul locurilor. Nimeni nu poate fi lăsat să între cu arme în sala de ședința afară numai dacă le poarta în vederea serviciului ce îndeplinește în fața instanței. Acei care iau parte la ședința sînt obligați să aibă o purtare cuviincioasă. Acel ce vorbește instanței trebuie să stea în picioare.

Președintele poate incuviinta excepțiuni dela aceasta îndatorire. Pot fi îndepărtați din sala cei nevârstnici și persoanele care s'ar infatita într'o ținuta necuviincioasă.

Președintele poate chema la ordine orice persoană care turbura mersul desbaterilor. Dacă aceasta chemare rămîne fără rezultat, el poate obliga pe turburator sa părăsească sala și la nevoie va da ordin să fie scos din sala.

Președintele poate să ordone îndepărtarea tuturor persoanelor din sala, dacă altfel nu se poate păstra ordinea. Art. 123. - Dacă printre

cei îndepărtați din sala ar fi vreuna din părți, înainte de închiderea desbaterilor, aceasta va fi chemată în sala și, sub pedeapsa de nulitate, i se vor pune în vedere toate faptele de căpetenie, petrecute în lipsa sa, precum și declarațiile celor ascultați.

Dispozițiunea de mai sus nu se aplică în cazul când partea îndepărtată din ședința a fost asistată de un avocat, care a rămas mai departe în sala. Art. 124. - Dispozițiile de mai sus se aplică în toate locurile unde judecătorii sînt chemați să-și îndeplinească funcțiunile lor. Art. 125.

Președintele va dispune să se întocmească pentru fiecare ședința o lista de pricinile sorocite să se judece în acea zi și care va fi afișată la usa sălii de ședința cu cel puțin o ora înainte de începerea ședinței. Pricinile declarate urgente și cele rămase în diverginta se vor judeca înaintea celorlalte. Părțile pot cere schimbarea rândului, dacă împricinații avînd pricini sorocite înaintea lor nu se împotrivesc. Art. 126. - Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea pricinilor care nu sînt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă desbateri. Aceasta amânare se poate face și de un singur judecător. Art. 127. - Pricinile se desbat verbal, dacă legea nu dispune altfel. Art. 128.

Președintele deschide, suspenda și ridică ședința.

Președintele va da cuvîntul mai intaiu reclamantului și în urma paritului. În caz de trebuinta,

președintele poate da cuvîntul de mai multe ori, putîndu-l margini în timp de fiecare data. Art. 129.

Președintele este în drept sa pună întrebări părților sau sa pună în desbaterea lor orice împrejurări de fapt sau de drept care duc la dezlegarea pricinei, chiar dacă nu sînt cuprinse în cerere sau întâmpinare. Ei va putea ordonă dovezile pe care le va găsi de cuviință, chiar dacă părțile se împotrivesc. Art. 130. - Judecătorii sau părțile pot pune întrebări martorilor sau experților numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă incuviinta ca aceștia sa pună întrebările direct Judecătorii sînt datori sa starue, prin toate mijloacele legale, pentru a descoperi adevărul și pentru a preveni orice greșeală în cunoașterea faptelor; ei vor da părților ajutor activ în ocrotirea drepturilor și intereselor lor. Ei vor hotărî numai asupra celor ce formează obiectul pricinii supuse judecații. Art. 131. - La judecătorii rurale judecătorul, înainte de intrarea în desbateri, va incerca împăcarea părților. Dacă părțile se împacă, judecătorul va constata condițiile împăcării în cuprinsul hotărîrii pe care o va da. Art. 132. - La prima zi de înfățișare instanța va putea da reclamantului un termen pentru întregirea sau modificarea cererii, precum și pentru a propune noi dovezi. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinei și comunicarea cererii modificate paritului, în vederea facerii întâmpinării. Cererea nu se socotește modificată și nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședința declarațiile verbale făcute în instanța: 1) când

se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii; 2) când reclamantul mărește sau micșorează câtimea obiectului cererii; 3) când cere valoarea obiectului pierdut sau pierit; 4) când înlocuiește cererea în constatare printr'o cerere pentru realizarea dreptului sau dimpotriva, în cazul în care cererea în constatare poate fi primită. Reclamantul va putea cere un termen pentru a depune întâmpinare la cererea reconvențională și a propune dovezile în apărare. Art. 133. - Cererea de chemare în judecata care nu cuprinde numele reclamantului sau al paritului, obiectul ei sau semnatura, va fi declarata nulă. Lipsa semnăturii se poate totuși împlini în tot cursul judecății. Dacă paritul invoca lipsa de semnatura, reclamantul va trebui să semneze cel mai târziu la prima zi de înfățișare următoare, iar când este prezent în instanța, în chiar ședința în care a fost invocată nulitatea. Art. 134. - Este socotită ca prima zi de înfățișare aceea în care părțile, legal citate, pot pune concluziuni. Art. 135. - Cererea reconvențională și introducerea unei alte persoane în judecata, care nu se vor fi făcut înăuntrul termenului prevăzut de lege, se vor judeca deosebit, afară de cazul când amândouă părțile consimt să se judece împreună. Art. 136. - Excepțiunile de procedura care nu au fost propuse în condițiunile art. 115 și 132 nu vor mai putea fi invocate în cursul judecății, afară de cele de ordine publică. Art. 137. - Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiunilor de procedura, precum și asupra celor de fond care fac de prisos, în totul sau în parte, cercetarea în fond a pricinei. Excepțiunile nu vor putea fi unite cu fondul decât dacă pentru judecarea lor este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu dezlegarea în fond a pricinei. Art. 138. - Dovezile care nu au fost cerute în condițiunile art. 112, 115 și 132, nu vor mai putea fi invocate în cursul instanței, afară de cazurile: 1) când dovada cerută este jurământul; 2) când nevoia dovezii ar reesi din desbateri și partea nu o putea prevedea; 3) când administrarea dovezii nu pricinueste amânarea judecății; 4) când dovada nu a fost cerută în condițiunile articolelor mai sus arătate din pricina neștiinței și lipsei de pregătire a părții. În cazul amânării, partea este obligată, sub pedeapsa decăderii, să depună cu cel puțin 5 zile, înainte de termenul sorocit pentru judecata, copii certificate de pe înscrisurile invocate. Art. 139. - Partea care a depus un înscris în copie certificată, este datoare să aibă asupra sa la ședința, originalul înscrisului sau sa-l depună mai înainte în păstrarea grefei, sub pedeapsa de a nu se tine seama de înscris. Dacă partea potrivnică nu poate să-și dea seama de exactitatea copiei față cu originalul înfățișat în ședința, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei. Art. 140. - Înscrisurile depuse de părți rămân dobândite judecății și nu se mai pot retrage fără învoirea părții potrivnice. Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lasă copii legalizate de grefa instanței, la care s'a făcut depunerea. Art. 141. - Când se tagaduește exactitatea traducerii în limba română sau a scrierii cu litere latine, facuta de

parte, instanța poate dispune ca traducerea sau scrierea cu litere latine să se facă de un traducător autorizat sau, în lipsa, de o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiunile privitoare la experți. Paritul va face aceasta cerere prin întâmpinare, iar reclamantul, la primul termen de înfățișare. Art. 142. - Dacă partea sau martorul nu cunoaște limba română, se va folosi un traducător autorizat sau, în lipsa, o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispozițiunile privitoare la experți. Judecătorul poate îndeplini funcțiunea de traducător fără a depune jurământ. Art. 143. - Când cel ce urmează a fi ascultat este mut sau surd și nu poate fi înțeles, va fi pus să scrie răspunsul. Dacă nu știe să scrie se va folosi un tălmăci, aplicându-se dispozițiunile privitoare la experți. Art. 144. - Când cel obligat să semneze declarațiile făcute nu vrea sau nu poate să semneze se va face arătare în actul de procedura. Art. 145. - Desbaterile în continuare vor fi sorocite în ședințe deosebite, chiar în afară orelor statornicite pentru judecarea pricinilor. Art. 146. - Părțile vor putea fi îndatorate, după închiderea desbaterilor, să depună concluziuni scrise sau prescurtări scrise, semnate de ele, a susținerilor lor verbale. Părțile vor putea depune concluziunile sau prescurtarile chiar fără să fie obligate. Ele vor fi înregistrate. Art. 147. - Desbaterile urmate în ședința se vor trece în încheierea de ședința, care va fi semnată de judecători și de greșier. Art. 148. - La cerere, greșia va elibera copii de pe încheierea de ședința, de pe hotărîre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar. Copiile de pe încheieri, dispozitiv sau hotărîri se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toți judecătorii, sub pedeapsa pentru greșieri de a fi urmăriți ca falsificatori. În cazul când desbaterile s'au urmat în ședința secreta, alte persoane decât părțile, nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize sau declarațiuni de martori decât cu încuviințarea președintelui. Art. 149. - Instanța va încuviința stenografierea desbaterilor, în total sau în parte, la cererea părții. În acest caz se vor aplica dispozițiunile privitoare la experți. Art. 150. - Când instanța se va socoti lămurită,

președintele va declara desbaterile închise. Art. 151. - Pricina poate fi repusă pe rol, dacă instanța găsește necesare noi lămuriri. Art. 152. - Dacă, la orice termen sorocit pentru judecata, se înfățișează numai una din părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar și va asculta susținerile părții, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, putând primi excepțiunile și apărările părții care lipsește. Art. 153. - Partea, care a fost prezenta la înfățișare, ea însăși sau prin mandatar, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată, în tot cursul instanței, fiind presupusa ca cunoaște termenele următoare.

Aceasta dispozițiune nu se aplică: 1) în cazul redeschiderii judecații, după ce a fost suspendată sau amânată fără termen; 2) în cazul sorocirii unui termen pentru chemarea la interogator sau jurământ; 3) În cazul când pricina, se repune pe rol. Termenul luat

în cunoștința sau pentru care au fost trimise citatiunile nu poate fi preschimbă, decât după citarea părților și pentru motive temeinice. Cererea se judeca în camera de chibzuire. Art. 154. - Partea care în orice chip a pricinuit amânarea judecății, va fi obligată, la cererea părții potrivnice, să-i plătească o despăgubire pentru paguba pricinuită prin amânare. Instanța hotărăște, după ascultarea părților, printr'o încheiere irevocabilă. Despăgubirea nu se înapoiază, chiar dacă partea care a dobândit-o cade în pretențiunile sale. Dacă încheierea nu a fost executată în timpul judecății, partea va putea cere ca despăgubirea să fie ținută în seama la pronunțarea hotărârii. Art. 155. - Amânarea judecății, în temeiul învoielii părților, nu se poate incuviinta decât o singură dată în cursul instanței. După o asemenea amânare, judecata, dacă părțile nu staruesc, va fi suspendată și nu va fi redeschisă decât după plata sumelor prevăzute de legea timbrului pentru redeschiderea pricinilor. Instanța este obligată sa cerceteze dacă amânarea cerută de amândouă părțile pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s'ar putea împotrivi. Art. 156. - Instanța va putea da un singur termen, pentru lipsa de apărare, temeinic motivată. Când instanța refuza amânarea judecății pentru acest motiv, va amana, la cererea părții, pronunțarea, în vederea depunerii de concluzii scrise. Art. 157. - Pricinile în care procedura este îndeplinită și care nu se pot judeca din lipsa de timp vor fi amânate, la cererea uneia din părți, la un termen scurt pentru când părțile nu se vor mai cita. Aceste pricini vor fi judecate cu precădere. Art. 158. - Când partea chemată în judecata invocă necompetența instanței, ea este obligată sa arate instanța competența. Dacă instanța se declara competența, va trece la judecarea pricinei, cel nemulțumit putând să facă apel după darea hotărârii asupra fondului. Dacă instanța se declara necompetentă, ea va trimite dosarul instanței competența, de îndată ce hotărârea a devenit irevocabilă. Termenele pentru exercitarea căilor de atac curg dela pronunțare. Trimiterea dosarului instanței competente nu este împiedicată de exercitarea cailor de atac de către partea care a obținut declararea necompetenței. Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanța necompetentă sau, ascunzând caracterul cererii, a făcut să fie repartizată la o instanța sau secțiune necompetentă, nu va putea cere declararea necompetenței. Art. 159. - Necompetența este de ordine publică: 1) când pricina este de competența autorităților administrative sau unei instanțe judecătorești mai mica în grad; 2) când pricina este de competența unei alte instanțe și părțile nu o pot inlatura. Art. 160. - În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în instanța necompetentă rămân câștigate judecății și instanța competența nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice. Art. 161. - Când instanța constata lipsa capacității de exercițiu al drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada

calității sale, se poate da un termen pentru împlinirea acestor lipsuri. Dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

Art. 162. - Excepțiunile de procedura de ordine publică pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai când nu este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afară dosarului. **Art. 163.** -

Nimeni nu poate fi chemat în judecata pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe. Această excepțiune se va putea ridica de părți sau de judecător în orice stare a pricinii în fața instanțelor de fond. Dacă excepțiunea este primită, dosarul se va trimite instanței care a fost mai întâi investită, iar în cazul când pricinile se afla în judecata unor instanțe de grade deosebite, la instanța cu grad mai înalt. **Art. 164.** - Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se afla înaintea aceleiași instanțe sau instanțe deosebite, de același grad, în care sînt aceleiași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauza au între dînsese o strînsă legătură. Întrunirea poate fi facută de judecător chiar dacă părțile nu au cerut-o. Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară numai dacă amîndouă părțile cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe: Cînd una din pricini este de competența unei instanțe, și părțile nu o pot inlatura, întrunirea se va face la acea instanța. **Art. 165.** - În orice stare a judecării se pot despărți pricinile întrunite, dacă instanța socotește ca numai una din ele este în stare de a fi judecata. **Art. 166.** - Excepțiunea puterii lucrului judecat se poate ridica, de părți sau de judecător, chiar înaintea instanțelor de recurs. § 1. - **Art. 167.**

- Dovezile se pot incuviinta numai dacă instanța socotește ca ele pot sa aducă dezlegarea pricinei, afară de cazul cînd ar fi primejdie ca ele să se piardă, prin întîrziere. Ele vor fi administrate înainte de începerea desbaterilor asupra fondului. Dovada și dovada contrarie va fi administrată pe cat cu putinta în același timp. Cînd dovada cu martori a fost încuviințată în condițiunile art. 138, dovada contrară va fi cerută sub pedeapsa decăderii în aceeași ședința, dacă amîndouă părțile sînt de fața. Partea lipsa la încuviințarea dovezii este obligată sa ceara dovada contrarie la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la prima zi cînd se înfățișează, **Art. 168.** -

Încheierea, prin care se încuviințează dovezile, va arata faptele ce vor trebui dovedite, precum și mijloacele de dovada încuviințate pentru dovedirea lor. Administrarea dovezilor se va face în ordinea statornicită de instanța. Cînd o parte renunța la dovezile ce a propus, cealaltă parte poate să și le insuseassa. **Art. 169.** -

Administrarea dovezilor se face în fața instanței de judecată.

Instanța poate delega un magistrat pentru administrarea dovezilor, care se va putea face și în camera de chibzuire. Instanța va putea soroci în aceeași ședința, ziua și ora cînd părțile se vor prezenta în fața judecătorului dezlegat, dîndu-le termenul în cunoștința în condițiunile art. 153, care se aplică și în fața magistratului delegat. Cînd administrarea dovezilor urmează să se facă în alta localitate, ea se va îndeplini, prin delegație, de către o instanța de același grad sau chiar mai mica în grad, dacă în acea

localitate nu exista o instanța de același grad. Dacă felul dovezii ingadue și părțile se invoesc, instanța care administrează dovada poate fi scutită de citarea părților. Art. 170. - Când s'a încuviințat o cercetare locală, expertiza sau dovada cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile dela încuviințare, să depună suma, statornicită de instanța, pentru cheltuielile de cercetare, drumul și despăgubirea martorilor sau plata expertului recipisa se va depune la grefa instanței. Când s'au încuviințat părților dovezi potrivit dispozițiilor art. 138 pct. 2 și 4, termenul de mai sus poate fi prelungit pînă la 15 zile. Neîndeplinirea acestor obligațiuni atrage decăderea, pentru acea instanța, din dovada încuviințată. Depunerea sumei se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amana judecata. Art. 171. - Partea decăzută din dreptul de a administra o dovadă, va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor părții potrivnice. § 2. - Art. 172. - Când partea invedereaza ca partea potrivnica deține un înscris privitor la pricina, instanța poate ordonă înfățișarea lui. Cererea de înfățișare nu poate fi respinsă dacă înscrisul este comun părților sau dacă însăși partea potrivnica s'a referit în judecata la înscris ori dacă, după lege, ea este obligată sa înfățișeze înscrisul. Art. 173. - Instanța va respinge cererea de înfățișare a înscrisului, în întregime sau în parte, în cazurile: 1. când cuprinsul înscrisului privește chestiuni cu totul personale; 2. când înfățișarea înscrisului ar încalca îndatorirea de a păstra secretul; 3. când înfățișarea ar atrage urmărire penală împotriva părții sau a unei alte persoane, ori ar expune-o disprețului public. Art. 174. - Dacă partea refuza sa răspundă la interogator sau să depună jurământul ce i s'a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate ca l-a ascuns sau l-a distrus sau dacă, după ce s'a dovedit deținerea înscrisului, nu-l înfățișează la cererea instanței, aceasta va putea socoti ca dovedite pretentiunile părții care a cerut înfățișarea, cu privire la cuprinsul acelu înscris. Art. 175. - Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități, instanța va lua măsuri pentru aducerea lui, putând pronunța împotriva șefului autorității, în caz de refuz neîntemeiat, despăgubiri pentru fiecare zi de întârziere. Dacă înscrisul este deținut de o altă persoană, aceasta va putea fi citata ca martor, punându-i-se în vedere sa aducă înscrisul în instanța, sub pedeapsa plății de despăgubiri pentru fiecare zi de întârziere. Aceasta este îndreptatita sa refuze aducerea înscrisului în cazurile prevăzute de art. 173. Înfățișarea și aducerea înscrisului se fac pe cheltuiala părții care a cerut dovada; suma de plată va fi statornicită prin încheiere irevocabilă. Art. 176. - Instanța nu va putea cere trimiterea cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților precum și a înscrisurilor originale depuse la instanțe sau notari publici. Cercetarea acestor înscrisuri se va face, cu citarea părților, de un magistrat delegat sau, dacă înscrisul se găsește în alta localitate, prin delegație, de către instanța

respectiva. § 3. - Art. 177. - Acela căruia i se opune un înscris sub semnatura privată este dator, fie să recunoască, fie să tăgăduiască scrisul ori semnatura. Moștenitorii sau urmașii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnatura, acestuia. Art. 178. - Când una din părți declara ea nu recunoaște fie scrisul, fie semnatura, instanța va pasi la verificarea înscrisului. Spre acest sfârșit,

președintele instanței va obliga pe cel căruia i se atribuie scrierea sau semnatura să scrie și să semneze sub dictarea sa, părți din înscris. Refuzul de a scrie va putea fi socotit ca o recunoaștere a scrisului. Art. 179. - Dacă instanța, după verificarea înscrisului cu scrisul sau semnatura făcută în fața ei sau cu alte înscrisuri, nu este lămurită, va dispune ca verificarea să se facă prin expert, obligând părțile să depună de îndată înscrisuri pentru verificare. Se primesc ca atare: 1. înscrisurile autentice; 2. înscrisurile private, netăgăduite de părți; 3. partea din înscris netăgăduită; 4. scrisul sau semnatura făcută înaintea instanței. Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de

președinte, greșier și părți. Părțile iau cunoștința de înscrisuri în ședința. Art. 180. - Dacă una din părți declara ca scrisul sau semnatura este falsă și cealaltă parte nu este de față, instanța va dispune înfățișarea părților în persoană, la alt termen, când partea care a invocat înscrisul va arata mijloacele sale de apărare și va depune înscrisul pentru verificare. Părțile pot fi reprezentate și prin mandatar cu procura specială, dacă dovedesc o împiedicare bine întemeiată. Art. 181.

Președintele va constata, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului defăimat, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau îndreptări, apoi îl va semna, spre neschimbare și-l va încredința greșierului, după ce va fi semnat de greșier și de părți. Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face arătare în procesul-verbal.

Art. 182. - La ziua sorocită,

președintele întreabă partea care a înfățișat înscrisul dacă înțelege să se folosească de el. Dacă partea lipsește, nu voește să răspundă sau declară că nu se mai folosește de înscris, acesta va fi înlăturat. Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals, lipsește sau nu voește să răspundă sau nu starueste în declarație, înscrisul va fi socotit ca recunoscut. Art. 183. - Dacă partea, care defaima înscrisul ca fals, arată pe autorul sau complicele falsului, instanța poate suspenda judecata pricinii, înaintând înscrisul Ministerului Public, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia. Art. 184. - Când nu este caz de judecată penală sau dacă acțiunea publică s'a stins sau s'a prescris, falsul se va cerceta de instanța civilă, prin orice mijloace de dovadă. Art. 185. - Cel care a cerut o verificare de scripte va putea fi condamnat la o amendă de 500 pînă la 10.000 lei și la despăgubiri, dacă se dovedește că înscrisul a fost scris de el. § 4. - Art. 186. - Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune ascultarea aceluia care au fost propuși prin cerere și întâmpinare. În cazurile

prevăzute de art. 138, pct. 2 și 4, lista martorilor se va depune, sub pedeapsa decăderii, în termen de 5 zile dela încuviințare. Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, în care caz lista se va depune în termenul și sub pedeapsa mai sus arătată. Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 170, se acoperă dacă aceștia se infatisează la termenul sorocit pentru ascultarea lor. Art. 187. - Instanța va putea margini numărul martorilor propuși. Art. 188. - Împotriva martorului, care lipsește la prima citare, instanța va da mandat de aducere, putând aplica, prin încheiere executorie, și o amenda dela 500 la 5.000 lei; amenda se va putea ridica pentru motive temeinice. În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen. Dacă, după mandatul de aducere, martorul nu se înfățișează, instanța va putea pasi la judecata. Instanța poate încuviința ascultarea martorului la locuinta sa, când acesta este împiedicat de a veni în instanța. Art. 189. - Nu pot fi ascultați ca martori: 1. rudele și afinii pînă la gradul al treilea inclusiv; 2. soțul, chiar despărțit; 3. interzișii și cei declarați de lege incapabili de a mărturisi; 4. cei condamnați pentru jurământ sau mărturie mincinoasă. Art. 190. - În pricinile privitoare la starea civilă sau despărțenie se vor putea asculta rudele și afinii mai sus arătați, în afară de descendenți. Art. 191. - Sînt scutiți, de a fi martori: 1. slujitorii cultelor, medicii, moașele, farmaciștii, avocații, notarii publici și orice alți muncitori pe care legea îi obliga să păstreze secretul cu privire la faptele încredințate lor în exercițiul îndeletnicirii; 2. funcționarii publici și foștii funcționari publici, asupra împrăjurilor secrete de care au avut cunoștința în aceasta calitate; 3. cei care prin răspunsurile lor s'ar expune ei înșiși sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate în art. 189 la punctele 1 și 2, la o pedeapsă penală sau la dispreț public; în aceste cazuri, motivul de scutire va fi dovedit prin jurământ. Persoanele arătate la punctele 1 și 2, în afară de slujitorii cultelor, vor fi obligați să depună dacă au fost deslegate de îndatorirea păstrării secretului de cel interesat sau autoritatea interesată la păstrarea lui. Art. 192.

Președintele, înainte de a lua mărturia, va cere martorului să arate: 1. numele, îndeletnicirea, locuinta și vîrsta; 2. dacă este ruda sau afin cu una din părți și în ce grad; 3. dacă se afla în serviciul uneia din părți; 4. dacă este în judecata, în dușmănie sau în legături de interes cu vreuna din părți.

Președintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura și pedepsele pe care le va suferi în caz de mărturie mincinoasă, Art. 193. - Martorul va rosti după

președinte următorul jurământ: "Jur ca voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu". Mutii și surdo-mutii știutori de carte vor săvârși jurământul scriind formula de mai sus și semnand-o; surzii știutori de carte, vor rosti jurământul. Cei care

nu știu sa scrie vor jura prin semne cu ajutorul unui tãlmaci care va depune mai intaiu jurãmãntul prevãzut pentru experți. Art. 194. - Martorul care fãrã motiv întemeiat refuza sa jure ori sã depunã mãrturia, va fi condamnat, prin încheiere executorie, la amenda dela 500 la 5.000 lei și la despãgubiri fațã de partea vãtãmatã. Art. 195. - Copiii mai mici de 15 ani și cei care din pricina slabiciunii de minte sînt lipsiți de judecatã, pot fi ascultați fãrã jurãmãnt și fãrã ca declarațiile lor sã aibã tãria unor mãrturii. Art. 196. - Fiecare martor va fi ascultat deosebit, cei neascultați neputînd fi de fațã.

Ordinea ascultãrii martorilor va fi statornicitã de

președinte, ținînd seama și de cererea pãrților. Dupã ascultare, martorul rãmîne în sala de ședința pînã la sfîrșitul cercetãrii, afarã numai dacã instanța hotãrãște altfel. Martorul nu are voie sa ceteasca un rãspuns scris de mai înainte; el se poate folosi însã de însemnãri cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri. Art. 197. - Martorii pot fi din nou întrebați, dacã instanța gãsește de cuviințã. Martorii ale cãror arãtãri nu se potrivesc, vor fi din nou întrebați, fiind puși fațã. Dacã instanța gãsește ca întrebarea pusã de parte nu poate sã ducã la dezlegarea pricinei, este jignitoare sau tinde sa dovedeascã un fapt a cãru dovedire e opritã de lege, nu o va incuviinta. Instanța, la cererea pãrții, va trece în încheierea de ședința atît întrebarea cat și motivul pentru care s'a înlãturat. Art. 198. - Mãrturia se va scrie da grefier, dupã dictarea președintelui sau a judecãtorului delegat, și va fi semnatã pe fiecare pagina și la sfîrșitul ei de judecãtor, grefier și de martor, dupã ce acesta a luat cunoștința de cuprins. Dacã martorul nu voiește sau nu poate sã semneze, se face vorbire despre aceasta. Orice adãugiri, ștersãturi sau schimbãri în cuprinsul mãrturiei trebuiesc încuviințate și semnate de judecãtor, de grefier și martor, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama. Locurile nescrise din declarație trebuiesc împlinite cu linii, astfel încît sa nu se poatã adauga nimic. Art. 199. - Dacã din cercetare reiese bãnuieli puternice de mãrturie mincinoasã sau de mituire de martor, instanța va încheia proces-verbal și va trimite pe martor în fața autoritãților penale. Art. 200. - Martorul poate cere sa i se plãteascã cheltuielile de drum și sã fie despãgubit dupã starea sau îndeletnicirea sa și potrivit cu depãrtarea domiciliului și timpul pierdut. Încheierea instanței sau a judecãtorului delegat este executorie. § 5. - Art. 201. - Cînd, pentru lãmurirea unor împrejurãri, de fapt, instanța socotește de cuviințã sa cunoascã pãrerea unor specialiști, va numi unul sau trei experți, statornicind punctele asupra cãrora ei urmeazã sã se pronunțe. Art. 202. - Experții se vor numi de cãtre instanța, dacã pãrțile nu se învoiesc asupra numirii lor. Încheierea de numire va statornici și plata cuvenitã experților. Art. 203. - Nu vor fi numiți experți: 1. minorii și interzișii; 2. faliții; 3. cei condamnați pentru crima sau pentru delict de fals, furt, înșelãciune, abuz de încredere, mãrturii mincinoase, infracțiuni contra bunelor moravuri, vagabondaj, abuz de putere, specula ilicitã, sabotaj economic, dare sau luare de mitã, trafic de

influența, delapidare, rupere de sigilii, sustragere, delikte contra siguranței interioare și exterioare a Statului, calomnie sau denunțare calomnioasă. Art. 204. - Experții se pot recuza pentru aceleași motive ca și judecătorii. Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s'a ivit motivul de recuzare. Recuzările se judecă în ședința publică, cu citarea părților și a expertului. Art. 205. - Dispozițiunile privitoare la citarea, aducerea cu mandat și pedepsirea martorilor care lipsesc sînt deopotrivă aplicabile experților. Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui. De asemeni va fi înlocuit și expertul care refuza, fără motiv întemeiat, să depună jurămîntul sau să primească expertiza, putînd fi supus în acest caz prin încheiere executorie și la amenda de la 500 la 5.000 lei. Art. 206. - Expertul va depune în camera de chibuire sau în ședința, următorul jurămînt: "Jur ca imi voi îndeplini însărcinarea de expert cu cinste și nepartinire". Art. 207. - Dacă experții pot să-și dea de îndată părerea, vor fi ascultați chiar în ședința, iar părerea lor se va trece într'un proces-verbal, întocmit potrivit art. 198. Art. 208. - Dacă pentru expertiza este nevoie de o lucrare la fața locului, ea nu poate fi făcută decît după citarea părților prin carte poștală recomandată, cu dovada de primire, arătînd zilele și orele cînd începe și continuă lucrarea. Dovada de primire va fi alăturată lucrării expertului. Părțile sînt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării. Art. 209. - Expertul numit este dator să-și depună lucrarea cu cel puțin 5 zile înainte de termenul sorocit pentru judecata. Nedepunerea lucrării în termen poate să atragă o amenda de la 500 la 5.000 lei; dacă nici în acest caz expertul nu depune lucrarea, amenda poate fi marită pînă la 20.000 lei. Încheierea de condamnare este executorie. Amenda nu se va putea ridica decît pentru motive întemeiate. Art. 210. - Cînd sînt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia. Art. 211. - Experții sînt datori să se înfățișeze înaintea instanței spre a da deslușiri ori de cîte ori li se va cere, în care caz au dreptul la despăgubiri ce se vor statornici prin încheiere executorie. Cînd nu se înfățișează, li se va aplica amenda prevăzută de art. 205. Art. 212. - Dacă instanța nu este lămurită prin expertiza făcută, poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiza. Expertiza contrarie va trebui cerută motivat la primul termen după depunerea, lucrării. Art. 213. - Experții, care vor cere sau vor primi mai mult decît plata statornicită, se vor pedepsi pentru luare de mită. La cererea experților, ținîndu-se seama de lucrare, instanța le va putea mari plata convenită prin încheiere executorie data cu citarea părților. Art. 214. - Dacă expertiza se face de o alta instanța prin delegație, numirea experților și statornicirea plății ce li se cuvine se va putea lasă în sarcina acestei instanțe. § 6. - Art. 215. - În cazul cînd instanța va socoti de trebuința, va putea hotărî ca în întregul ei sau numai unul din magistrați să meargă la fața locului spre a se

lămuri asupra unor împrejurări de fapt care se vor arata prin încheiere. Art. 216. - Cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților, putându-se asculta martorii și experții pricinii. Despre cele urmate la fața locului se va încheia proces-verbal. Art. 217. - Când instanța merge la fața locului, va fi însoțită de Ministerul Public, în cazurile în care prezenta. acestuia este cerută de lege. § 7. - Art. 218. - Se va putea incuviinta chemarea la interogator, când este privitor la fapte personale, care, fiind în legătură cu pricina pot duce la dezlegarea ei. Art. 219. - Cel chemat va fi întrebă de către

președinte asupra fiecărui fapt în parte. Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, Ministerul Public, precum și partea potrivnică, poate pune deadreptul întrebări celui chemat la interogator. Partea nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri. Dacă partea declara că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, se va putea soroci un nou termen pentru interogator. Art. 220. - Reprezentantul legal, curatorul sau consiliul judiciar pot fi chemați personal la interogator pentru actele încheiate și faptele săvârșite de el în aceasta calitate. Art. 221. - Răspunsurile la interogator vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările, Interogatorul va fi semnat pe fiecare pagina de

președinte, greșier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștința de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama. Dacă părțile nu voesc sau nu pot să semneze, se va face arătare în josul interogatorului. Art. 222.

- Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat, vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica. Se exceptează societățile comerciale de persoane al căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogator. Art. 223. - Partea care are domiciliul în străinătate, va putea fi interogată prin cel care o reprezintă în judecata. În acest caz, interogatorul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta, este îndestulătoare.

Art. 224. - Instanța poate incuviinta luarea interogatorului la locuința, dacă partea este împiedicată de a veni în fața instanței. Art. 225. - Dacă partea, fără motive temeinice, refuza, să răspundă la interogator sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplina sau numai ca un început de dovada în folosul părții potrivnică. § 8. - Art. 226. - Judecătorul va putea, după cererea uneia din părți, să dea celelalte părți jurământ asupra unor fapte ce se vor arata prin încheierea care hotărăște jurământul. Judecătorul va putea respinge cererea de jurământ, dacă este jignitor sau dat cu vădită rea credință. Art. 227. - Jurământul poate fi dat numai asupra unui fapt personal al

părții sau asupra cunoștinței ce ea are despre orice alt fapt. Faptul trebuie să fie în legătură cu pricina și să ducă la dezlegarea ei; jurământul poate fi dat numai în pricinile care pot face obiectul unei tranzacțiuni. Art. 228. - Jurământul poate fi dat în tot cursul judecății în fața instanțelor de fond. Întrebările vor fi puse în scris și semnate de partea care da jurământul. Art. 229. - Înainte de săvârșirea jurământului,

președintele va arăta părții faptele asupra cărora are să jure și pedepsele împotriva celor ce jura pe nedrept. Art. 230. - Cel chemat să jure va rosti după

președinte următorul jurământ: "Jur că voi spune tot adevărul cu privire la faptele asupra cărora mi se cere mărturisirea". Art. 231. - După ce s'a săvârșit jurământul, instanța va lua mărturisirea părții care a jurat, ce se va trece într'un proces-verbal, semnat de

președinte, de greșier și de partea ce a jurat. Dacă partea nu poate sau nu vrea să semneze, se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal. Art. 232. - Dacă partea, fără motive temeinice, nu se înfățișează spre a săvârși jurământul, instanța va socoti aceasta ca o nevointă din parte-i de a primi să jure. Art. 233. - Când

jurământul a fost săvârșit, partea potrivnică nu este primită să facă dovada că jurământul a fost mincinos. Art. 234. - Dispozițiunile

art. 230 și 231 se aplică și jurământului dat de judecător în condițiunile prevăzute de codul civil. § 9. - Art. 235. - Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor lucruri, mișcătoare sau nemișcătoare, sau să dobândească recunoașterea unui înscris, a unui fapt, ori a unui drept, va putea cere administrarea acestor dovezi, dacă este

primejdie ca ele să dispară sau să fie greu de administrat în viitor. Cererea poate fi făcută chiar dacă nu este primejdie în întârziere în cazul când paritul își da învoirea. Art. 236. - Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se afla martorul sau obiectul cercetării, iar în timpul judecății, la instanța care judecă pricina. Partea va arăta în cerere dovezile a căror administrare o pretinde, faptele ce vrea să dovedească, precum și primejdia întârzierii sau învoirea paritului. Paritul nu este obligat să depună întâmpinare. Instanța va hotărî prin încheiere data în camera de chibzuire. În caz de primejdie în întârziere,

instanța va putea încuviința cererea și fără citarea părților. Art. 237. - Administrarea dovezii va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va soroci. Art. 238. - Încheierea instanței este executorie și poate fi atacată cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s'a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s'a dat fără citarea lor. Încheierea dată în timpul judecării unei pricini nu poate fi atacată decât odată cu fondul. Art. 239. -

Oricine are interes să constate de urgență o anumită stare de fapt, care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea dovezilor, va putea cere instanței, în circumscripția căreia urmează să se facă constatarea și pe lângă care funcționează portarea, să

delege un portărel care să constate la fața locului aceasta stare de fapt.

Președintele poate încuviința facerea constatării fără înștiințarea aceluia împotriva caruie, se cere. Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s'a făcut constatarea, dacă nu a fost de fața. El va face dovada pînă la dovada contrarie.

Art. 240. - În caz de primejdie în întârziere, administrarea dovezii și constatarea prin portarei se vor putea face și în zilele de sărbătoare și chiar și în afară orelor legale, cu încuviințarea anume a magistratului.

Art. 241. - Dovezile administrate în condițiunile mai sus prevăzute pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor. Cheltuielile făcute cu administrarea dovezilor vor fi ținute în seama de instanța care judeca pricina în fond.

Art. 242. - Instanța va suspenda judecata: 1) cînd amîndouă părțile o cer; 2) dacă niciuna din părți nu se înfățișează la strigarea, pricinei. Cu toate acestea pricina se judeca dacă reclamantul sau paritul au cerut în scris judecarea în lipsa.

Art. 243. - Judecata pricinilor se suspenda de drept: 1) prin moartea uneia din părți afară de cazul cînd partea interesată cere termen pentru introducerea în judecata a moștenitorilor; 2) prin interdicție, punere sub curatela sau consiliu judiciar a unei părți, pînă la numirea tutorului, curatorului sau consiliului judiciar; 3) prin moartea mandatarului uneia din părți, întîmplată cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării; 4) prin încetarea funcțiunii tutorului, curatorului sau consiliului judiciar; 5) prin declararea în stare de faliment a uneia din părți, cînd falitul trebuie să fie reprezentat prin judecătorul sindic. Faptele arătate mai sus nu împiedica pronunțarea hotărîrii, dacă ele s'au ivit după închiderea desbaterilor.

Art. 244. - Instanța poate suspenda judecata: 1) cînd dezlegarea pricinei atarna, în totul sau în parte de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecati; 2) cînd se ivesc indiciile unei infracțiuni, a carei constatare ar avea o înrîurire hotaritoare asupra hotărîrii ce urmează să se dea. Suspendarea va dăinui pînă cînd hotărîrea pronunțată în pricina care a motivat suspendarea a devenit irevocabilă.

Art. 245. - Judecata reîncepe: 1) prin cererea de redeschidere facuta de una din părți, cînd ea s'a suspendat prin învoirea părților sau prin lipsa lor; 2) prin cererea de redeschidere, facuta cu arătarea moștenitorilor, tutorului, consiliului judiciar, a celui reprezentat de mandatarul mort, a noului mandatar sau sindicului, în cazurile prevăzute de art. 243.

Art. 246. - Reclamantul poate să renunțe oricînd la judecata, fie verbal în ședința, fie prin cerere scrisă. Renunțarea la judecata se constata prin încheiere data fără drept de apel. Dacă renunțarea s'a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecata, instanța la cererea paritului, va obliga pe reclamant la cheltuieli. Cînd părțile au intrat în desbaterea fondului, renunțarea nu se poate face decât cu învoirea celeilalte părți.

Art. 247. - În caz de renunțare la însuși dreptul pretins, instanța da o hotărîrea prin care va respinge cererea în fond și va hotărî asupra cheltuielilor. Renunțarea la

drept se poate face și fără învoirea celeilalte părți, atît în prima instanța cat și în apel. Renunțarea se poate face în ședința sau prin înscris autentic. Hotărîrea se da fără drept de apel. Cînd renunțarea este facuta în instanța de apel, hotărîrea primei instanțe va fi anulată în totul sau în parte în măsura renunțării.

Art. 248. - Orice cerere de chemare în judecata, contestație, apel, recurs, revizuire și orice alta cerere de reformare sau de revocare și perimat de drept, chiar împotriva incapabililor dacã a rămas în nelucrare din vina părții timp de un an. Partea nu se socotește în vina, cînd actul de procedura urma să fie îndeplinit din oficiu. Termenul perimării nu curge cat timp, fără vina părții, cererea n'a ajuns încă la instanța competența sa o judece sau nu se poate soroci termen de judecată. În materie comercială termenul de perimare este de șase luni.

Art. 249. - Perimarea se întrepruce prin îndeplinirea unui act de procedura făcut în vederea judecării pricinei.

Art. 250. - Cursul perimării este suspendat cat timp dăinuiește suspendarea judecații pronunțată de instanța în cazurile prevăzute de art. 244. În cazurile prevăzute de art. 243, cursul perimării este suspendat timp de 3 luni dela data cînd s'au petrecut faptele care au prilejuit suspendarea judecații, dacã aceste fapte s'au petrecut în cele din urma 6 luni ale termenului de perimare. Perimarea se suspenda de asemeni pe timpul cat partea este împiedicată de a stărui în judecata din pricina unor împrejurări mai presus de voința sa.

Art. 251. - În cazul cînd sînt mai mulți reclamanți sau pariti împreună, cererea de perimare sau actul de procedura întreprupător de perimare al unuia folosește și celorlalți.

Art. 252. - Perimarea se constata din oficiu sau la cererea părții.

Președintele instanței va cita de urgenta părțile și va dispune ca grefa sa întocmească o dare de seama asupra actelor de procedura în legătură cu perimarea. Hotărîrea este supusă recursului; termenul curge dela pronunțare.

Art. 253. - Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție. În acest caz hotărîrea care pronunța perimarea este supusă recursului, iar încheierea de respingere poate fi atacată numai odată cu fondul pricinei.

Perimarea cererii de chemare în judecata nu poate fi ridicată în instanța de apel.

Art. 254. - Perimarea are drept urmare ca toate actele de procedura făcute în acea instanța nu-și produc efectele. Cînd, însă, se face o noua cerere de chemare în judecata, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanța socotește că nu este de trebuinta refacerea lor.

Art. 255. - Hotărîrile prin care instanțele pun capăt pricinilor se numesc la judecătorie, cărți de judecată, la tribunal sentințe, iar la Curte și Curtea de Casație, deciziuni. Toate celelalte dispozițiuni luate în cursul judecații se numesc încheieri.

Art. 256. - După sfîrșitul desbaterilor, judecătorii chibzuesc în secret, fie în ședința, fie în camera de chibzuire. După chibzuire,

președintele aduna păreri judecătorilor, începînd cu cel mai nou în funcțiune sau cu cel mai tânăr dintre asesorii populari, el pronunțându-se cel din urma. Art. 257. - Dacă majoritatea legală nu se poate întruni, pricina se va judeca din nou în complet de diverginta în aceeași zi sau în cel mult 5 zile. La instanțele de fond, păreri vor trebui să fie totdeauna motivate înainte de judecarea divergenței, afară de cazul cînd judecata se face chiar în ziua cînd s'a ivit diverginta. Desbaterile vor fi reluate asupra punctelor rămase în diverginta; dacă, după judecarea divergenței, vor fi mai mult de doua păreri, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult, sînt datori să se unească într'o singura părere. Judecătorii pot reveni asupra părerilor lor, care au pricinuit diverginta. După judecarea punctelor rămase în diverginta, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea pricinei. Dispozițiunile alin. 3 se aplică prin asemănare și în cazurile în care completele de judecată sînt alcătuite în număr fără soț. Art. 258. - După ce s'a întrunit majoritatea, se va întocmi de îndată, pe scurt, dispozitivul hotărîrii, care se semnează sub pedeapsa nulității, de judecători și grefier și care va arata deopotrivă și păreri judecătorilor rămași în minoritate. El se pronunța de președinte, în ședința, chiar în lipsa părților. După pronunțarea hotărîrii niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale. Art. 259. - Hotărîrile date în recurs vor fi semnate de toți judecătorii, fără arătarea părerii minorității. Art. 260. - Dacă instanța nu poate hotărî de îndată, pronunțarea se va amana pentru un termen pe care

președintele îl va anunța și care nu va putea fi mai mare de 7 zile. Magistratul care a luat parte la judecata este competent să se pronunțe, chiar dacă nu mai face parte din alcătuirea instanței, afară de cazul cînd a încetat de a mai fi magistrat. Asesorii populari ale căror funcțiuni au încetat, se pot pronunța înăuntrul termenului sorocit de lege pentru pronunțare. Art. 261. - Hotărîrea se da în numele legii și va cuprinde: 1) arătarea instanței care a pronunțat-o și numele judecătorilor care au luat parte la judecata; 2) numele, domiciliul sau reședința părților, calitatea în care s'au judecat; numele mandatarilor sau reprezentanților legali și ale avocaților; 3) obiectul cererii și sustinerii în prescurtare ale părților cu arătarea dovezilor; 4) arătarea concluziunilor Ministerului Public; 5) motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, cum și cele pentru care s'au înlăturat cererile părților; 6) dispozitivul; 7) calea de atac și termenul în care se poate exercita; 8) arătarea ca pronunțarea s'a făcut în ședința, precum și semnăturile judecătorilor și grefierului. Dacă, după pronunțarea hotărîrii, unul din judecători este împiedicat de a semna, președintele instanței va face arătare despre aceasta. Părerea judecătorilor rămași în minoritate va trebui să fie motivată în josul hotărîrii. Art. 262. - În cazurile în care judecătorii pot da termen pentru executarea hotărîrii, ei vor face aceasta, prin chiar

hotărîrea care desleaga pricina, arătând și motivele pentru care au încuviințat termenul. Art. 263. - Datornicul nu va putea cere termen, nici nu va putea să se bucure de termenul ce i s'a dat, dacă bunurile lui se vand după cererea altui creditor, dacă este în stare de faliment sau de insolvabilitate în deobste cunoscută sau dacă prin fapta sa a micșorat garanțiile ce a dat prin contract creditorului sau, sau dacă nu a dat garanțiile făgăduite. Art. 264. - Cînd motivarea hotărîrii nu se poate face pînă la data pronunțării, ea se va face în termen de cel mult 15 zile dela pronunțare. Dacă instanța a fost alcătuită din mai mulți magistrați,

președintele va putea însărcina pe unul din ei cu redactarea hotărîrii. Părerile judecătorilor rămași în minoritate va trebui redactată în același timp cu hotărîrea. Art. 265. - Adăugirile, ștersăturile sau schimbările în cuprinsul hotărîrii vor trebui semnate de judecător, sub pedeapsa de a nu fi ținute în seama. Art. 266. - Hotărîrea se va face în doua exemplare originale, din care unul va fi alăturat la dosarul pricinei, iar celălalt va fi trecut într'un registru sau va sluji la întocmirea unui dosar special. Pentru judecătorii, primul

președinte al tribunalului va putea încuviința, ca în locul celui de al doilea exemplar al cărții de judecată să se treacă într'un registru dispozitivul ei, semnat de judecătorul și grefierul care au luat parte la judecata. Hotărîrea se va comunica părților, în copie, în cazul cînd aceasta este necesar pentru curgerea unui termen de exercitarea unei cai ordinare de atac. Art. 267. - După pronunțarea hotărîrii, partea poate renunța în instanța la calea de atac, făcîndu-se arătare despre aceasta într'un proces-verbal, semnat de

președinte și de grefier. Renunțările se pot face și în urma, prin înfățișarea părții înaintea președintelui sau prin înscris autentic. Art. 268. - Încheierile premergătoare vor fi date cu același număr de voturi ca și hotărîrile. Judecătorii nu sînt legați prin aceste încheieri. Ei sînt legați de acele încheieri care, fără a hotărî în totul pricina, pregătesc dezlegarea ei. Orice dispozițiune luată de instanța prin încheiere va fi motivată Art. 269. - Hotărîrile vor fi investite cu formula executorie, în chipul următor: "Noi, Prezidiumul Republicii Populare Române:" (Aci urmează cuprinsul hotărîrii). "Dăm putere și poruncim agenților administrativi să execute aceasta (hotărîre); procurorilor sa staruiasca pentru aducerea ei la îndeplinire. Spre credința, prezenta hotărîre s'a semnat de..... (urmează semnatura președintelui și a grefierului)". Hotărîrea investită se va da numai părții care a cîștigat sau reprezentantului ei. Art. 270. - Dacă paritul recunoaște o parte din pretentiunile reclamantului, instanța, la cererea acestuia, va da o hotărîre parțială în măsura recunoașterii. Art. 271. - Părțile se pot infatisa oricînd în cursul judecații, chiar fără sa fi fost citate, pentru a cere să se dea hotărîre care să consfințească învoiala lor. Dacă părțile se înfățișează la ziua sorocită pentru

judicata, cererea pentru darea hotărîrii va putea fi primită, chiar de un singur judecător, urmând ca hotărîrea să fie data de instanța în ședința. Dacă ele se înfățișează într'o alta zi, instanța va da hotărîrea în camera de chibzuire. Art. 272. - Învoiala va fi înfățișată în scris și va alcătui dispozitivul hotărîrii. La judecătorii rurale învoiala va putea fi înfățișată și verbal; în acest caz, ea va fi trecută într'un proces-verbal care va fi încheiat cu aplicarea, prin asemănare, a dispozițiilor prevăzute de art. 82, alineatul II, și care va fi trecut în dispozitivul hotărîrii ce se va da. Art. 273. - Hotărîrea care consfințește învoiala părților se da fără drept de apel. Art. 274. - Partea care cade în pretențiuni va fi obligată, la cerere, să plătească cheltuielile de judecată. Judecătorii nu pot micșora cheltuielile de timbru, taxe de procedura și impozit proporțional, plata experților, despăgubirea martorilor, precum și orice alte cheltuieli pe care partea, care a câștigat, va dovedi că le-a făcut. Judecătorii au însă dreptul să mărească sau să micșoreze onorariile avocaților, potrivit cu cele prevăzute în tabloul onorariilor minimale, oridecateori vor constata motivat că sînt nepotrivite de mici sau de mari, față de valoarea pricinei sau munca îndeplinită de avocat. Art. 275. - Paritul, care a recunoscut, la prima zi de înfățișare, pretențiunile reclamantului, nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, afară numai dacă a fost pus în întîrziere înainte de chemarea în judecată. Art. 276. - Cînd pretențiunile fiecărei părți au fost încuviințate numai în parte, instanța va aprecia în ce măsura fiecare din ele poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată, putînd face compensarea lor. Art. 277. - Dacă sînt mai mulți reclamanți sau mai mulți pariti, ei vor fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu interesul ce are fiecare sau după felul raportului de drept dintre ei. Art. 278. - Hotărîrile primei instanțe sînt executorii de drept cînd au ca obiect: 1) plata salariilor; 2) despăgubiri pentru accidente de muncă; 3) rente sau pensii alimentare; 4) reparațiuni grabnice; 5) punerea sau ridicarea pecetilor ori facerea inventarului; 6) pricini privitoare la posesiune, numai în ce privește posesiunea; 7) în cazul prevăzut de art. 270; 8) în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărîrea este executorie. Art. 279. - Instanța poate încuviința execuția vremelnică a hotărîrilor privitoare la bunuri oridecateori va găsi de cuviință ca măsura este de trebuința față cu temeinicia vădită a dreptului, cu starea de insolabilitate a debitorului sau ca exista primejdie vădită în întîrziere; în acest caz instanța va putea obliga la darea unei cauțiuni. Execuția vremelnică nu se poate încuviința: 1) în materie de strămutare de hotare sau desființare de construcțiuni; 2) cînd prin hotărîre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară. Cererea de execuție vremelnică se va putea face și verbal în instanța pînă la închiderea desbaterilor. Dacă cererea a fost respinsă de prima instanța, ea poate fi făcută din nou în apel. Art. 280. - Cererea pentru suspendarea execuției vremelnice se va putea face fie odată cu

apelul, fie deosebit în tot cursul instanței de apel. Cererea se va depune la prima instanța sau la instanța de apel, în care caz se va alătura în copie legalizată dispozitivul hotărîrii. Cererea de suspendare se va judeca de instanța de apel. Suspendarea va putea fi încuviințată cu sau fără cauțiune. Pînă la dezlegarea cererii de suspendare, suspendarea va putea fi încuviințată vremelnic, prin ordonanța președințială, chiar înainte de sosirea dosarului. Art. 281. - Greșelile asupra numelui, calității și susținerilor părților sau cele de socoteli, precum și orice alte greșeli materiale strecurate în hotărîre, pot fi îndreptate, din oficiu sau în urma unei simple cereri. Instanța poate cita părțile, cînd găsește de cuviință pentru unele lămuriri. Îndreptarea se va face în amîndouă exemplare ale hotărîrii. Termenul de apel împotriva încheierii data asupra, îndreptării curge dela pronunțare, în cazul cînd părțile au fost citate. Dispozițiunile de mai sus se aplică, prin asemănare și greșelilor strecurate într'o încheiere. Titlul IV Căile ordinare de atac Art. 282. - Cărțile de judecată sînt supuse apelului la tribunal, iar sentințele date în prima instanța, apelului la Curte. Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decît odată cu fondul. Apelul făcut împotriva hotărîrii se socotește făcut și împotriva încheierilor premergătoare. Art. 283. - Partea, care a dat multumire în scris cu privire la o hotărîre sau a executat-o de buna voie, nu mai are dreptul de a face apel. Partea care a executat hotărîrea în parte, va avea dreptul de a face apel pentru celelalte capete din dispozitivul hotărîrii. Art. 284. - Termenul de apel este de 15 zile dela comunicare, dacã legea nu dispune altfel. Termenul de apel curge chiar dacã comunicarea hotărîrii a fost facuta odată cu somația de executare. Dacã o parte face apel înainte de comunicarea hotărîrii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel. Art. 285. - Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz, se face din nou o singura comunicare a hotărîrii, la cel din urma domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor. Termenul de apel va începe să curgă din nou dela data acestei comunicări. Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrînsă sau dispăruți, ori în caz de moștenire vacanta, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorul, curatorul, consiliul judiciar sau administratorul provizoriu. Apelul nu constituie prin el însuși un act de primirea moștenirii. Art. 286. - Termenul de apel se mai întrerupe prin moartea mandatarului căruia i s'a făcut comunicarea. În acest caz se va face o noua comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou dela această dată. Art. 287. - Cererea de apel va cuprinde: 1) numele, domiciliul sau reședința părților; 2) arătarea hotărîrii care se ataca; 3) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, afară de cazul cînd hotărîrea atacată a fost pronunțată pe temeiul lipsei la interogator; 4) dovezile pe care se sprijină apelul; 5) semnatura. Cerințele dela punctele 2 și 5 sînt prevăzute sub pedeapsa nulității, iar cele dela punctele 3 și 4, sub

pedeapsa decăderii. Aceste cerințe pot fi împlinite pînă, cel mai târziu în ajunul zilei de înfățișare, iar lipsa semnăturii, în condițiunile prevăzute de art. 133 al.